

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Betül Tarıman

Rıza Bıyık

ÖYKÜ

YAPI KREDİ YAYINLARI

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

RIZA BIYIK

Betül Tarıman 7 Eylül 1962'de Edirne'nin Keşan ilçesinde doğdu. İlk ve orta öğrenimini Anadolu'nun çeşitli kentlerinde tamamladı. Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nü bitirdi. İlk şiiri Ağustos 1992 tarihli Kıyı dergisinde çıktı. Şiirlerini ve yazılarını *Varlık*, *Gösteri*, *E Edebiyat*, *Son Kişot*, *Yasakmeyve*, *Adam Sanat* başta olmak üzere çeşitli dergilerde yayımladı. Kurduğu şiir atölyesinde şiir çalışmalarını sürdürdü. Kastamonu'da şair ve yazar Rıfat Ilgaz anısına 2001 yılından bu yana şiir dalında verilen Şiir Ödülü'nün kurucusu oldu. *Dünya Yerel Yönetim ve Demokrasi Akademisi* (WALD) tarafından Mahalleleri ve Muhtarlıkları Güçlendirme Projesi kapsamında kurulan Kastamonu Mahalle Evi'nde sanat danışmanlığı yaptı. *Toplu Fotoğraflar* adlı bir dergi çıkardı. Safranbolu 6. Uluslararası Altın Safran Belgesel Film Festivali'nde *Tarihin Gölgesinde Bir Kent Masalı* adlı Belgesel Film Projesi ile ödül aldı. *Kastra Komnenüs'te Bir İkinci Vakti* adlı başka bir Belgesel Film projesi daha vardır. "Kastamonu'da Kadınlar Edebiyatla Buluşuyor" adı altında mahalleli kadınlarla (öykü, şiir) atölye çalışmaları yaptı. Dört sanatçı kadın arkadaşı ile birlikte "Ben Kadın" adlı bir sergi açtı. I. Oğuz Atay Öykü Ödülü'nün gerçekleştirilmesine katkı sundu. *Cumhuriyet Kitap* ekinde kitap tanıtımları yaptı. *Yol İnsanları* kitabı ile 2005 Necatigil Şiir Ödülü'nü aldı.

Kitapları:

Şiir: *Ay Soloları* (Akdeniz Yay., 1995), *Üzgündü Kırklar* (Çankaya Bel. Yay. 1996), *Kardan Harfler* (Hera Yay., 2000), *Güle Gece Yorumları* (Can, 2002), *Yol İnsanları* (Can, 2004), *Kar Merdiveni* (YKY, 2007), *Ağır Tören* (YKY, 2009), *Hadde – Toplu Şiirler ve Melvin'e Giden Yol* (2012 YKY), *Rüzgârın Azabı* (YKY, 2015), *Zer* (Heyamola Yay., 2015).

Çocuk kitapları: *Elma Dersem Çık* (Can Çocuk, 2008), *Rüyaya Kaçan Kuşlar* (Kanguru Yay. 2010), *Gezgin Kaplumbağanın Düşleri* (Çizmeli Kedi Yay., 2011), *Elim Sende* (Can Çocuk, 2011), *Ufacık Tefecik Kurbağacık* (Can Çocuk, 2012), *Kayıp Karınca Yuli* (Top Çocuk, 2014), *Gökyüzü Prensi Po İle Küçük Kız* (Can Çocuk, 2014), *Kızlar İçin Prelüd* (Nezih-er Yay., 2014), *Elma Ağacı Kasabası Sakinleri* (Uçan At Yay., 2018).

**Betül Tarıman'ın
YKY'deki kitapları:**

Kar Merdiveni (2007)
Ağır Tören (2009)
Hadde - Toplu Şiirler ve Melvin'e Giden Yol (2012)
Rüzgârın Azabı (2015)
Rıza Bıyık (2018)

BETÜL TARIMAN

Rıza Bıyık

Öykü

YAPI KREDİ YAYINLARI

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Yapı Kredi Yayınları - 5123
Edebiyat - 1467

Rıza Bıyık / Betül Tarıman

Kitap editörü: Fahri Güllüoğlu

Kapak tasarımı: Nahide Dikel
Kapak fotoğrafı: Murat Ergin
Sayfa tasarımı: Mehmet Uhusel
Grafik uygulama: Akgül Yıldız

Baskı: A4 Ofset Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti.
Otosanayi Sitesi Yeşilce Mah. Donanma Sok.
No: 16 Seyrantepe - Kağıthane / İstanbul
Tel: (0212) 281 64 48
Sertifika No: 12168

1. baskı: İstanbul, Haziran 2018
ISBN 978-975-08-4254-2

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2018
Sertifika No: 12334

Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0212) 252 47 00 Faks: (0212) 293 07 23
<http://www.ykykultur.com.tr>
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: <http://alisveris.yapikredi.com.tr>

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PEN International Publishers Circle üyesidir.

İçindekiler

gölgeler

- dolma biber • 9
- viktor'un köpeği • 11
- boşalma • 12
- leke • 13
- zuhur eden • 14
- büyü • 15
- kismet sokağı • 16
- tezgâh • 17
- parola • 18
- yürümekte olan • 19
- suretler • 22
- saklı kalan • 25
- yağmur yağmaktaydı • 26
- sinema • 29
- başka bir sokakta • 31
- sonra • 34
- hayat işte • 35
- bir yüzde öbür yüz • 36
- şunlar ve ben • 40
- belki de öyleydi • 44
- oblomov gibi • 47
- konuşmalar • 53
- rosetta'da • 56
- pazar • 57
- sana bu oyunu mu verdiler • 58
- köpek • 59
- kuytuda • 60
- çöp • 61

aycı • 62
neler yapardı • 63
geçenler • 64
kedi • 66
mumya gibi • 67
heykel • 68

yas evinde
bay vikont • 71
krepon kâğıtları • 74
zerre • 77
özölme • 82
sır elbisesi • 85

gölgeler

dolma biber

Gözü telefundaydı. “Ah!” dedi Madam Marika, “Bonjur demek bu kadar mı zor?”

Madam Marika içindeki karanlığa yüzünü düşürmekte, sol eliyle sutyenine tıktırdığı pamukları dibe, daha dibe iteklemekteydi. İsterdi ki memeleri Madam Lüsinyen’in memeleri gibi sutyeninden dışarı, yolda yürürken “Aa Madam Marikaaa!”

Madam Marika dolabın kapağını açtı. Domatesler, patlıcanlar, maydanozlar, havuçlar, erikler, şeftaliler meydan savaşı verir... Bulduğunu sandığı anda insan, kaybedebilirdi de. Buldu. Bir kilo kadar dolmalık biber, iki adet domates, pirinç de yaz sıcaklığında kurtlanıvermesin diye dolapta. Maydanozları saplarından tak. Çekiverdi buzdolabının alt kapağını. İki iri kuru soğan. Buzdolabının kapısını çat.

Günlerdir kederlenen biri olmakla ki öyleydi, dolmanın içini kısıp ateşte. Dolmalık biberlerin tepelerine başparmağını içeri doğru bastırarak... “Kendini düşünürdü.” dedi “Deyyusun herifi.” “Ya da korkaktı.”

Saplarını gövdesinden ayırdığı biberleri yıkadı, tatlı kaşığı yardımıyla hazırladığı içi, biberlerin içine. Başlarına da güneş geçmesin diye kırmızı bir külah. Yaz sıcaklığında, dolmaların içi, içi gibi kaynayarak. İçi dışı birdi. Bazen kendini evin içine tıktırılmış eşyalara benzetirdi.

Dolmalar pişmişti. Tencerenin kapağını açtı. Gözlerini dolmanın içine düşürdü. Pirinçler, domatesle biberin arasından başlarını uzatarak... Hay aksi dedi yine taşmışlar. Çatal yardımıyla iki tanesini porselen bir tabağa ölüyü toprağa defneder... Mutfağın içinde seğirtti. Bir bardak su içti, bir eliyle de sutyenine tıktırdığı pamukları... Altında eski bir iskemle gıcır gıcır gıcırdayarak...

Savaşın galibi bir askermişçesine çatalı dolmalardan birine... Dumanı tütüyordu. Ağzına götürdü. Coss. Bir bardak su. Hoh

diye nefesini dışarı salıverdi. Eliyle ağzını yelledi ama... O sırada kapı çaldı. Kapıyı telaşla... Gelen Areg'di. "Bir isteğiniz var mı?" gibisinden bir şeyler mırıldanırken gözleri Madam Marika'nın memelerinde. Sutyeninden pamuklar taşmıştı.

"Bazı şeyler keder gibi saklanmıyor." dedi.

viktor'un köpeği

Yok, neymiş efendim yamuk yumuk yürüyormuşum da mankenler böyle yürümezlermiş, ağzını bir de yayvan yayvan hay cehennemlerde yanasıca ben de o zamanlar safım ya ayaklarımı öne doğru attırarak Erenköy'de filan... Yok, olmadı hadi baştan bir iki uç... Yok, olmaz senden bir bok olmaz demelerde.

Böyle kaç yol, kaç sokak, evde de aynı, bir şey uzatsam sağ ol be kız. Bir de kötü Zeki Müren taklidi. Bazı akşamlar Beyrut gecelerini anlatıyor, masanın üzerinde kaslı kıllı kıvırtarak oynadıklarını. Sonra da terzi Mualla'yı çekememeler ayolcumlar falan. Kadehler iniyor kalkıyor, kadehler çin çin. –Masayı toplayalım, tavlayı şuraya. Üç, pencüse severler güzeli genç ise–

Yok, neymiş efendim yürüyemiyormuşum da mankenler gibi hay kırmızı kulplu oturakta can veresice. Bir de ağzında sakız cak cak.

Viktor'un köpeği işte ne olacak.

boşalma

Emekli olduğundan beriydi. Evi köşe bucak, neredeyse mutfağı da... Her gün masa başında, burduğu bıyığıyla favori bıraksam mı acaba! Feyman, Feyman! Sana söylüyorum kulak kenarlarımdaki kılları da... Dur! Aman! Neyse. Feyman dışarıda! Nasıl da unuttum! Aynayı çıkarttı. Elinde cımbız. Burun kenarlarına birikmiş kılları tek tek oflayarak. Aynaya bir kez daha baktı. İnatla beyazlamayan saçlarını gözden geçirdi. Banyoya yöneldi. Aynası kırık dolabın kapağını açtı. Paslı cımbız, kirli bir saç fırçası, firketeler, kenarı mor taşlarla süslü bir cep aynasının bulunduğu rafta briyantini aradı. Lavaboya bir iki şey düşürdü. Tam küfredecekti ki tamam buldum işte, dedi. Briyantini avucuna sıktı. Avuçlarını ovaladı. Briyantini saçlarına iyice yedirdi.

Cam kenarındaki masaya yöneldi. Masa üzerindeki üçüncü sayfa güzellerine arzuyla baktı. Perdeyi araladı. Karşı apartmanın balkonunda çay içmekte olan kadınları gözetledi. Gömleğini, atletini, pantolonunu, Feyman'ın ütileyip başucuna bıraktığı kilotu fırlatıp yere attı. Çırılçıplaktı. Camın önünde kollarını iki yana açarak zıpladı. Takımları da oraya buraya zıp zıp zıpladı. Cama yüzünü, yüzü türlü haller içinde boşaldı. Karşı balkonda kadınlar, saçlarını, dillerini de kabartarak aov aovv edip gülüştüler.

O sırada karşıki inşaatın gümbür diye bir ses duyulmasın mı? İşçiler feryat figan. Biri makara boşaldı, dedi. Deme, dedi öteki. Simitçi, taksici Erhan, bakkal Hamdi de feryat figan.

Semt kabadayıları henüz belirmemişti.

leke

Bademli, çağlalı, elmalı bahçelerdi çocukluğu ki pencereden elini uzattığında pıt pıt eriklerdi avucuna düşen, az daha uzansa toplardı bir sürüsünü kucığına. Hem de yıkamadan güp diye mideye sonra kitaplara, kitapların içindeki menevişli zamanlara. Talaş böreklerini, sarmaları, fısıklı kadayıfları... Seslenirdi anne, göbeğini içine çekerekten, elinde bir oklava eğilir kalkar göbek de güp güp yanında yöresinde kedi köpek gezinirken, ay ne sevimli şeylermiş şunlar. Çocuk gelse, git şuradan.

Çünkü baba vardılı yoktulu, baba geldili gittiydili, yüzük takıydılı takmadıydılı, benim gibi olmak istemiyorsan çalışmalıydılı. Bir de koca bir tencere yemek, öksüz doyuran cinsinden, sür çocukların önüne beline boynuna bir şal dolanı dolanı.

Hepsi buydu. Çocukların kıcında bir el şap şap. Bütün bir aldatmaca, bütün bir... Otur bakiim şuraya, bak pipini yakarım diyerekten cos diye bir kibrit, çocuk cıgılık cıgılığa... Çocuğu bir gün lazımlığa oturtmuştu ki ablaya da böyle öğretivermişti çış yapıvermeyi. Otur, dedi elinde bir kibrit, yakarım ha! Kıcını başını yakarım, OTUR.

Yelloz, derdi ablaya sen sus karışma!

zuhur eden

Dündü. Necdet ile Ela geldiydiler. Kapıyı açtığımda ikisinin de yüzleri yerde. Ela pasaklı konuşuyor içinden nasıl gelirse öyle. Necdet desen entelektüel biri, şiirden, ekonomiden falan. Kahve yapıvereyim, dediydim faldan anlarım. Necdet'i salona aldım, biz arka odada, o kitap okusun, dergi karıştırısın...

Radyoyu açtım, radyoda Telgrafın Telleri... Başladım anlatmaya köpeği hav hav ederdi, dedim. Sadrazamın sol taşağından mı düşmüşü ne iki sözünün arası Ahmet Paşalar, Safiye Sultanlar düğünler, dernekler... Dudakları da cart kırmızı büzüveriyor ansızın. Bu anlattığım Mirza'nın karısı. Bir de kocası var, onun da çevresinde bir boktan anlamaz bir güruh, bir zaman fırıncının kızı Zarife'yi aklından geçiriverdiydi. Anlattım anlattım baktım eli kapı tokmağında Ela'nın. Nereye, dedim. Fincanı gösterdi. Kaybettiklerimi bulmaya.

Dur, dedim Necdet az mı sever yuvasını?

büyü

Alt katta bir adam üst katta bir köpek, kalbinde fırtınalar... Yatağın altında günbegün bir şeyler arar. Tuhaf yaratıklar gördüğünü söyler. Banyoya girer, üzerine tas tas sular, vücudunda sabunu gezdirir. Çömelir. Edep yerini, sağ eliyle de göğsünü kapatır. Sağ ayağını kapının eşiğinden dışarı atar. Seker gibi odaya girer. “Eşhedu...” Üzerini alelacele giyinir. Seccadeyi yere yayar. Başında beyaz bir tülbent. Alnı secdede. “Kulhuvallehü...” Rûkûya varır. Fısıldayarak, “Tanrım Hasan’ımı bana bağışla.” Alelacele seccadeyi toparlar. İçinden bildiği bütün duaları okur.

Huşuyla aynayı üç gece ay ışığına tutar. Yedi Elham bir Duha suresi okur. Aynanın üzerine, ayna büyüklüğünde bir muşamba yapıştırır, duvara asar. Her sabah üzeri örtülü aynaya, kendini seyrederek gibi bakar. Böylelikle Hasan’a güzel görüneceğini hayal eder. Birkaç defa “Ved duha. Ve leyli iza seca. Ma veddeake rabbüke ve...” bu duayı Enfal suresi 53. Ayet, Bakara suresi 165. Ayet, Rahman suresi 1. 2. ve 3. Ayetler izler. 101 sefer de La ilahe illa ente sübhaneke inni küntü minezzalimin...

Defalarca aynanın yüzeyindeki muşambaya, muşambadaki yansısına bakar. Yorgunluktan gözleri kapanır. Uyur. Ama hep HHHH Hasanın...

Hasan’ın koynunda kütüphaneci Mehtap. Sonra biri, bir kızıl. Başka birileri... Tövbe estağfurullah, derken...

Hasan kapıdan içeri girer

muşambayı aynadan sıyrır HASAN.

kısmet sokağı

Ah, dedi şu herifle nerden evlendim, her gün donunu fanilasını yıka, yemeğini önüne koy bir de beğenmesin. Bu hamamböcekli evde oturacak kadın mıydım...

İçi kızartılmaya bırakılmış patlıcanlar gibi yanar kavrulurdu da, Allah affetsin dilinde beddualar.

Ona her uğradığımda beddualar duyardım. Susmaz söylenir, Allah onu davul etsin diyerek ince ince doğradığı patatesleri bırakıverirdi kızdırdığı tavaya. Böyle yansın, derdi cehennemlerde yansın. Şu kokana Nermin var ya onun kadar olamadım. Kadının yanında terbiye edilmiş bir köpek, ayağında her gün başka bir ayakkabı, renk renk tayyörler... Eve girdiği saat mi? Belli değil.

Kapanmayacağım. Vallahi de billahi de ayaklarına kapanmayacağım. Aa! Deli mi ne! Zaar Feriköy'de Bey sanırsın. Bak! Nah şuraya yazıyorum, şu resimdeki çocuk gibi sarışın bir oğul doğurayım da görsün.

Bu sokağa kısmetli girilir, kısmetsiz çıkılırdı.

tezgâh

Ama nasıl top top kumaşları raflardan indirtiyor. Şunu da, diyor; bunu da, diyor muslinleri, pazenleri, patiskaları, mermerşahi, gabardin, poplinleri de... Depoda ipekli kumaşın kırmızısı var mı, diye soruyor. Ama bak bu kumaşın renkleri karışmış. Tezgâhtar hımm, demek öyle, diyor alnı kırış kırış. Görsen çocuk mezarlığı gibi tezgâhın üstü. Bir de beğense. Gabardin ve ipekli bir kumaşta karar kılıyor. Tezgâhtar elinde makas bismillah, diyerek sanırsınız kumaşla cenge giriyor. Dişlerini sıkarak gözleri kadında, sen olasan parça pırtık olasan, diyor. Kadın, “Ne?” diyor. Tezgâhtar bir şey değil, diyor. Kesiyor. Damat da iskarpinlerinin içinde buruş buruş, ceketinin iç cebinden bir mendil çıkartıp alnındaki terleri siliyor. Gelin, kadının az gerisinde tırnakları çıt çıt sesler çıkarıyor.

Saat 12'yi 35 geçiyor.

parola

Babamın Vosvosu yeni aldığı günlerden biriydi. Ona buna caka sata sata... Doluşuvermiştik bir gün arabaya önde annem biz arkada. Babam gaza bastığı gibi... Radyoda haberler... Ajda Pekkan, şehrin ışıkları... Haberler, İlhan İrem, şehrin ışıkları, Ajda Pekkan... Yado çeşmesindeydik. *“Yok, orası değil.”* Neresi? Askeri birliğin önü olmalı. Nöbetçi er silahını doğrulttuysa. Dur! Parola! *“Evet, hatırladım.”* Biz çılgık çılgığa. Baba! Ne olur parolayı söyle. Yok, söylemem. Baba! Parola! Bizi vuracaklar. Yok. Bir şey olmaz. Annem de *“Çocukları korkutmasana.”* Dinleyen kim. Ben de o sırada korkudan ne yapacağımı şaşırmışım. Aklıma babamla balık tutmaya gittiğimiz dereyi, gümüş balıklarını falan getiriyorum. Bir keresinde çiş edecek hela bulamamıştım da –tabii dağ başında hela mı olur– bir ağaç kenarına... *“Aa! Gerçekten mi! Ben de babamın farelerden nasıl korktuğunu...”* Babam korkak biri miydi? *“Yok, değil ama! Farelerden korkardı işte.”* Haa! Demek öyle. Ben de sanmıştım ki. *“Peki, parolayı hatırlıyor musun?”* Evet. *“Söylesene.”* *“Ayşe öldü”* *“Ne?”* *“Ayşe öldü.”* *“Böyle parola mı olur?”* *“Neden olmasın.”*

“Askerlikte mantık arama.”

yürümekte olan

Böyle söylendi, pencerelerinizi, kapılarınızı kapatın ki size verilen sizde kalsın. Denildi.

Adamlar, zıplayan toplar, zıplayan zırvalayan megafonlu adamlar ortalıkta dolaşmakta, dükkânların kaldırırma taşan taraflarında, ayakkabılar, donlar, sutyenler... Biri bir çakmakçı, zenci bir adam saat satmakta, kuyumcu dükkânlarının önünden geçenler göz uçlarıyla kolyeleri, yüzükleri, bilezikleri taramaktaydılar.

Yürüdü.

Kadınlar, elleri sevgililerinin kollarında, megafonlu bir adam ortalıkta dolaşmakta, bankaların önünde zırhlı birkaç araç ve korumalar, ayağının biri kesik, diğerini habire jiletleyen ve kör olduğu düşünülen bir genç, gelen geçenden medet ummaktaydı. Havanın kararmasıyla kadınlar, adamlar kimi eve gidip gitmemekte kararsız, önlerinden geçmekte olan tramvaya göz uçlarıyla bakmaktaydılar.

Yürüdü.

Duvar dibine çömelmiş biri, albinolu olduğu anlaşılan çiçek satıyor, simitçi kâğıt parçası ile tuttuğu simidi bir çocuğa uzatıyor, kaldırımın iki tarafına dizilmiş gençler ellerinde bildiri... Bir de piyango bileti satan bir kadın var.

Yürüdü.

Yüksekçe bir binanın yanından geçerek ki vakit akşamdı, sakız, çikolata, sigara, çakmak ve içkilerin satıldığı bir büfede soluğu aldı. Merhaba, dedi. Merhaba, dediler. Buyur ettiler bir iskemleye oturdu. Fraksiyonlar, devlet yönetimi, edebiyatın konuştular. Bi-

rilerinin gelmesiyle laf bölündü. Paranın üstü şu kadar. Elini uzattı paranın üstünü aldı. Nerde kalmıştık? Günümüzde şiirin geldiği nokta... Haa tamam. Kontörlü telefonunuz var mı? Bir dakika. Hımmm gerçekten... Yoksa bundan böyle e kitap mı okuyacağız? Kâğıdın yerini tutar mı? Uzun Malbora, var mı? Bir dakika. Yok, dur. Başka zaman gelirim, şimdi kalkayım.

Yürüdü.

Adamlar, kadınlar, çocuklar palmye ağaçlarının altında yürüyor, gecenin karanlığına mağazaların ışıkları, vitrinlerdeki mankenlerin soluk yüzleri karşıyor, mini etekli iki genç kadın saçları omuzlarına dökülmüş müşteri arıyor, üç köpek de kaldırımın üzerine uzanmış geleni geçeni seyrediyordu. Yolunu şaşırdı. Tek kapılı hanın oradan geçeceksin, dedi biri. Biri de yalpalaya yalpalaya... Adamlar üç beş kişi vardılar ki ağızlarının suyu akarak çiftleşmekte olan bir köpeğe bakmaktaydılar. Biri de fotoğraf makinesini çıkartmış... Ahlsız.

Yürüdü.

Eski bir kral heykelinin bulunduğu alanda –şehrin eski yöneticisiymiş– kadınlar adamlar ve gençler ellerinde meşaleler slogan atmakta, haber alma teşkilatından birkaç kişi slogan atanları kame-rayaya almaktaydılar. Katılımcıların kimi kez değiştiği eylemde, megafonu elinde tutan bir kadın, bir metni yüksek sesle okumaktaydı.

Yürüdü.

Adamlar, kadınlar, çocuklar, kediler, köpekler hızlı adımlarla yanından, toplanan kalabalığın önünden telaşla geçmekte, sokak müzisyenleri, fotoğraf çeken bir kadın, aralık ayında kuzey ülkelerinden birinden kalkıp gelmiş bir yabancı, bir kenarda sandviç yiyen biri, gülüşen liseli kızlar, bisiklete binen bir genç içlerindeki sıkıntıyı sağa sola bakarak atmaya çalışmaktaydılar. Basın açıklaması yapan grup bir süre sonra dağılmış, evlerinin yolunu tutmuş...

Yürüdü.

Dondurmacı, terlikçi, okul üniformaları satan bir dükkânın önünden geçerken, elinde çay tepsisi dolaşan bir garson yola tükürdü. Karşıdan bir zenci geliyordu, onun arkasında kucağı çocuklu biri, yanında hamile bir kadın, onun yanında da pos bıyıklı bir herif. Geçti. Bir yere kıvrıldı oturdu sonra yine hı hı...

Yürüdü.

Bir adam ve bir kadın yağın yağmurun şiddetine, arabaların üzerlerine sıçrattığı sulara aldırmadan ellerinde şemsiyeleri, dünyadan şimdiden söz ederek bazen gülerek, gelecek tramvayı bekliyorlardı. Kadın yüzünde sabahın goncası, goncasını düşürmemeye gayret ederek, "Hayat neyse odur." derdi, dedi Ortega. Bir şeyler daha diyecekti ki tramvay...

Bindi. İndi. Yürüdü.

İçindeki sokakları, havanın kararsızlığını, şehrin yalpalayan bulutlarını... Kulağına bir ses şöyle fısıldadı...

Dişileri, erkekleri biz bir yere koyduk, avret yerlerini bir yaprak ile örtsünler, birbirlerini kıskanmasınlar iyi geçinsinler dedik. Onlar ki birbirlerine nefes alacakları yer bırakmadılar. Bir ağaç gölgesini kendilerine zehir ettiler, bunu farkettilerinde elmaları çürümüştü.

Ayrılın dedik.

suretler

Ingmar Bergman'a...

İki kişiden biri

İçinde biri it gibi koşturuyor... Bazen eli aylardan beri temizlenmemiş buzdolabına gidiyor bir meyve alıyor, üstünkörü yıkıyor bir ısırık alıyor, sağ ya da sol eli saçında, saç diplerine tırnaklarını geçiriyor. Mutfağa gidiyor, bir kabin içine koyduğu bademden birkaç tane alıp ağzına atıyor. Okuduğu öyküye, kendine, yerin yedi kat dibine, duvarları oyup kendini çıkardığı serinliğe, kimi kez de... Tasarladığı hayatı yaşayamamaktan yorgun. Kendini dağınık yatağa atıyor. Kapının önünde uzun zamandan beri nereden geldiği belli olmayan metal bir para var. Her seferinde görmezden geliyor. Susuyor.

İki kişiden öteki

Konuştur anlattı içinden geçenleri, simitçileri, sabahın köründe kapısının önünden geçenleri, delirmiş sardunyalı, ayağını sürüyerek yürüyen kadınları, erkekleri, yeri göğü çağıran kuşları, kırmızı tokalı kızları, aceleci tezgâhtarları, telaşlı bakkalı, kendini bir bedene sığdıramadığını, mor salkımlı bahçelere, duvarlara resimler çizerek, açarak perdelerini evin, dik bir yokuşu çıkarak soluksuz içindeki. Açtığı pencereden içeri kuş sesleri doldu, duvardaki acayip resimler ansızın canlandı, helvacılardan keskin bir koku sokaklara yayıldı, günaydın, dedi biri düşlerini giyinerek. Başucunda yirmili yaşların anıları, kiraladığı sevinçler...

Konuşuyor.

İki kişiden biri

Hayallerinde Adapazarı'ndan geçiyor, Antarktika, buzullar, Müfit Enişte, Ayşe Yenge, sabun parçaları, bir kapı açılıyor, yatakta boylu boyunca uzanmış bir kızın upuzun bacakları, seninki de bak böyle olacak diyen biri, bir sandal iskeleye bağlı, bir vapur kıçında bayrak dalgalanan, günaydın monşer, diyor biri, GÜNAYDIN... Evler mavi badanalı, yirmi günlük evliler, bir teğmen, sandıkta bebeklik patiği... Geçiyor dar bir yolu yürüyerek Sadun Enişte, Fikri Dayı... Babaannesini düşünüyor saçları tırnakları boyalı, poker partilerini, Burgazada'da ha ha ha diye gülümseyen birtlerini... İçinde bir sıkıntı.

Susuyor.

İki kişiden öteki

Yürüdü gitti boncukçular, simitçiler, sarışın bir kadın saçları uzun, kâkülleri bir toka yardımıyla sağ tarafa toplanmış, yanından bir pezevenk, bir tramvay geçti, mor şapkalı bir kadın, üniformalı bir yalnız he'leriyle, aklından sevgilisi, kırmızı güllü bir perde, vita kutuları, ağzı yamulmuş felçli bir kadın, Çiçek Pasajı'nın oradan Narmanlı Han'a kendilerini vurdukları yolda bir sürü kedi... Bölündü parçalandı her zerresinde yeni bir ben... Anlattı anlatıyor, konuştu

konuşuyor.

çoğalma

Bütün çocuklar hayallerinden vurulmuşlardı, bütün çocuklar yaralarından öpülmüş, caddeyi anılarıyla geçmiş, bir çarşafı rüzgâra emanet etmiş, onlardan biriydiler, onlar da... Bölünüp çoğalan, bölünüp çarpılan toplanan... Ruhlarını birbirlerine emanet etmiş, ruhlarından, örtülerinden kurtulan, kendi olan... Çıkarıp attılar örtülerini, anılarını yangından kalan, aynanın içinden çıkarttıkları kendilerini, örtülerini...

Evrak kâtipleri

Odacılar

Camcılar

Çımacılar

Şoförler

Terziler

Koristler

Aşçılar

Rençberler

saklı kalan

Hödüğün tekiydi, adı Feyzullah. Kim bilir ne zaman ama torpille, nahiyedeki ilköğretim okuluna memur olarak atanmış. Gelen giden evrakı imzalar, gelene gidene tepeden bakardı. Bazen, “Haydar Aga çay getir.” Haydar Aga memnuniyetsiz, sürerdi çayı memurun önüne. “Al.” Arkasına bakmadan kapıdan. Feyzullah çay içerken vurur dururdu, çay kaşığına çay tabağının kenarına. Dudağının ucunda da pofur pofur bir sigara. Kül tablasına külleri, elindeki tespihi sallar oraya buraya, bir taraftan sol eli burnunda nerdeyse dibine kadar. Boynunda da manifaturacı Erdem’in sattıklarından kırmızı bir kravat. Bir gün çekmeceyi açtıydı. Silah vardı. Çekmeceyi alelacele kapadı.

Herifçioğlu ne sanıyorsa kendini.

İşi ne? Evrakları toparlasın.

yağmur yağmaktaydı

Bir abdest alıvereyim de namaza duruvereyim, dedi. Banyoya seğırtti. Euzübillahimine şeytanırracim bismillahirrahmanirrahim... Ellerini bileklerine kadar... Sağ eli ile üç defa ağzına su alıp ağzını çalkaladı. Burnuna üç defa su verip sol eli ile sümkürdü. Yüzünü üç defa, önce sağ kol dirsekle birlikte, sonra sol kol... Başın dörtte birini sağ eli ile mesh etti. Kulaklar, boyun ve ayaklar. Namaz kılacağı yeri gözden geçirdi. Temiz olduğuna kanaat getirip kibleye döndü. Başörtüsünü düzeltti. Ayakları çıplak Allahu Ekber. İki el göğüs üzerinde. Besmele, dualar... Rükûa vardı. Semi Allahü Limen Hamideh, dedi doğruldu. Secdeye vardı. İkinci rekâttaydı. Selam verdi.

Yağmur yağmaktaydı.

Odanın içinde dolanı dolanıverdi. Camdan dışarıya baktı. Omzuna şalı attığı gibi, denize doğru kiliseden aşağı kendini sallandı-rıverdi. Uzaktan ve yakınından geçen dolmuşlar, içinde sevdalılar, kimi mora çalan evlerin ışıkları, bir dolmuş geldi durdu, hızla önünde. Yedi sekiz kişi ya var ya yok. Ücreti ödedi, alnını cama yapıştırdı denizi seyre koyuldu.

Yağmur yağmaktaydı.

Günlerce sinsice yağmakta olan yağmur ortalığa korku salmakta, kimi bunu umursamaz, insanlar işlerine gidip gelmekteydiler ki o da bunlardan biri, ruhunu yaşadığı coğrafyanın iklimine alıştıramamış, ona ilgi gösteren birinin yanına...

Yağmur yağmaktaydı.

Dolmuştan indi. Karşı caddeye, Son Çare Köftecisi'nin yanındaki Solmaz Apartmanı'na Kapıyı çaldı. Kim o? Benim ben. Kapı

açıldı. Kûf kokulu bir evde koyulttular sohbeti. Birbirlerine âşık, ürkek el ele tutuşarak, kadın genç adamın yüzüne keder düşürdü, gitmeye niyetli.

Yağmur yağmaktaydı.

Kadının eli kapıda, adam diretti “Gitme!” Sözünü dinletemedi. Ellerinde şemsiyeler, yola koyuldular. Adam kadına kıyamadı, birlikte dolmuşa... Jandarmalar iki köprü sonra, “Durun gidemezsiniz!” feryadıyla... Birlikte döndüler eve gecelemeğe ki kadın sabaha kadar gözünü kırpmadı sanki aylarca belki de yıllarca yıkanmamış yastık kılıfına başını koyduğunda. “Gitmeliyim.” dedi sabah ezanıyla acelesi varmışcasına.

Yağmur yağmaktaydı.

Üzerlerinde gece rengi bir pardösü, kapının önünde selin sürükleyip getirdiği kabuğu soyulmuş ağaç gövdeleri, nereden geldiği belirsiz kimi meyve ve sebzeler... Yürüdüler telaşı ayaklarına dolayıp, gözlerini denize devirip, denizde Murat 124 marka bir otomobil, koca koca tekerlekler, buzdolapları, fırınlar ve bir yılan ölüsü dolanı dolanıvermiş bir dala.

Yağmur yağmaktaydı.

Deniz kıyısında kocaman bir tekne, “Durun ha! Acele etmeyin. Hepiniz bineceksiniz.” Demeye kalmadan kadın neredeyse düşecek gibi denize. Siz deyin yüz ben diyeyim yüz elli yolcu belki daha fazla. Denizde de koca koca dalgalar. Kadın ağzını açıp kapamakta, bismillahirrahmanirrahim... Dalgalar, bismillahirrahmanirrahim... Kaptan bağırmakta, “Heyy! Taşıma iznim yok. Teknenin kış tarafına yüklenmeyin, bu tarafa. Dalgalar, yağmur, uzakta ilçe puslu görünüyor, bu tarafa. Bir anda kadının eli sıkıştıverdi iki demir arasına. Az daha denize...

Yağmur yağmaktaydı.

Tekne limana vardığında, kadın rüzgârın etkisiyle savruldu, toparlandığında toprağı öpesi geldi heyecanla. Adam da kadın gibi uykusuz.

Yağmur yağırmaktaydı.

Kadın kararsızlığını ve kederini sırtlanarak eve dönerken, “Bu akşam bende kal.” dedi adama. “Bak havaya! Nasıl da fırtınalı.” “Peki.” dedi adam kadının yanında olmaktan mutlu. Yürüdüler çamura suya bata çıka, önlerinden ambulanslar geçti, taksiler, bir müezzin, bir er ve...

Yağmur yağırmaktaydı.

Kadın ve adam bir şemsiyenin altında kilisenin oradan, Müdafaa Mahallesi'ne, Kocataş Apartmanı'na varmışlardı ki yirmi otuz kadar kişi toplaşmışlar, ağızları açılır kapanır. Bir bakkal Hasan vardı, suskundu. Bir de berber Cengiz, o da. Biri, “Hacerlerin Mer-yem, dün gece sel felaketinde ruhunu teslim etmiş.” dedi.

Kadın düşündü.

Okuduğı onca dua...

sinema

Armen Armen, dedi hadi hazırlan, dedi Lena. Armen hazırlanıyordu. Hadi hadi, diye üsteledi Lena. Babaaanne Madlen'in sesi telaşlı, Kirkor Kirkor, dedi kızarak. Etekliğini beline oturttu Armen, pantolonun fermuarını hızla çekti Kirkor. İçleri kıpır kıpır, rugan ayakkabıları gıcırdayarak, tırabzandan aşağıya... Şey oldu kayarken, tuhaf bir şey. Bunu hep yaptılar.

Anahtarları şingirdatarak kapıyı kilitledi Madlen. Emprime etekliğini eliyle düzledi, Lena. Anne bağırınca yüzleri kızarak toparlandı Armen ve Kirkor.

Sokağın gürültüsüne karışarak, Ömür Pastanesi'nden birer külah dondurma aldılar. Kuşluk vaktinin akşama ulandığı saatlerde, surlardan taşan kızılılıkla, neonlar, afişler, neonlar, afişlere bakarak...

Sinema. Afişler. Afişler... Lena biletleri almaya yeltendi. Dur, dedi Madlen Lena'ya ben varken biletleri almak sana düşmez. Olmaz, dedi Lena. Olur, dedi Madlen. Madlen banknotları özenle cüzdanından... İki tam, iki de öğrenci arkasızlardan. Tamam, dedi gişe memuru gözlerini Madlen'in kabartılmış saçlarında dolaştırarak. Önündeki koçandan dört bilet kopartıp bıkkınlıkla... Armen sordu, film saat kaçta? Kirkor sordu, saat kaçta? Dört, dedi memur. Filmin adı, dedi Armen. Motosikletli Kız, dedi Lena. Ne güzel, dedi Armen. El çırpıttı Kirkor, gözü satış reyonundaki fıstıklarda. Patlamış mısır, dedi Kirkor. Ayçekirdeği, dedi Armen.

Afişler. Afişlere baktılar. Afişlerde dudaklı kadınlar, eli silahlı bıyıklı adamlar, bir kadın yarı çıplak, adamlar, kadınlar... Yürü, dedi Lena Armen'e. Yürü... Hadi, dedi Madlen... Hadi. Önde yer gösterici arkada Madlen, Lena, Kirkor, Armen. Yer göstericinin feneri arka sıraları taramakta. İşte şurası oturun. Oturdular sekiz ayak, sekiz kol, sekiz göz... Din don ışıklar söndü. Karanlık kap-karanlık. Perdede motosikletli kız. Yavaş yavaş soyunmakta. Lena, Kirkor önüne bak, dedi Madlen, önüne bak Armen, dedi. Hay dilim

kopaydı da gidelim demeyeydim, dedi Madlen. Nereden geldik?
Hay, dedi Lena gerisini getiremedi.

Çıktılar sinemadan.
Lena,
Kirkor,
Madlen,
Armen.

başka bir sokakta

Süreyya ve Reha'ya

Gitmek arzuydu, gidememek keder.

İçinde kımıl kımıl bir arzuyla sırt çantasını hazırladı, şortunu giyindi. Üzerine de sırtı açık bir penye. Sandaletleri kapının dışındaydı. Onları da. Otobüs durağına yürüdü. Başını otobüsün camına dayayarak... Doğu Garajı'ndaydı. Tramvayla otogara daha rahat gidebileceğini düşündü. Tramvayın kaza yaptığını öğrenince otobüs durağına döndü. Sıcak beynine geçmek üzereydi ki beklediği otobüs zınk, diye geldi durdu önünde. Kavşaklar, kırmızı sarı ışıklar, derken otogardaydı. Alnına Hintliler gibi bir ben kondurmuş kadın, kimi uzun kimi kısa saçlı gençler gözüne ilişti. Kendisini sahil kasabasına götürecek dolmuşa bindi. Dolmuş hareket edince şoföre, “Arabada klima var mı?” diye sordu. “Dolmuş eski, anca bu kadar.” cevabını aldı. Kan ter içinde oraya buraya savrula savrula kâh çantasından çıkarttığı elmadan bir ısırık alarak... Uykuya dalmıştı. Dolmuşun beygir gibi hönkürdmesiyle daldığı uykudan uyandı. Gözlerini açıp çevresine baktığında, “Tamam, geldim.” dedi.

Dolmuştan indi. Eli şapkasında aman rüzgâr savurmasın, diyerek alnına birikmiş terle iki yüz metre kadar çakıl taşlı bir yolu yürüdü. Tarif üzerine iki katlı beyaz badanalı eskice bir evin önünde durdu. Gözleri madam Birgit'i aradı. İşte oradaydı. Kapının önünde. Beyaza çalan sarı saçlarının bir kısmı alnına düşmüş, kederin biçimlediği elleri, bahçeden henüz toplanmış maydanozları tutuyordu. Yarım Rusçasıyla “Hoş geldin.” dedi. Elindeki anahtarları uzatarak ikinci katı işaret etti.

Gitmek arzuydu, gidememek keder.

İçine biriktirdiklerini, içinde bir yerlerde unutarak, ahşap merdivenlerden yukarı çıktı. Kapıyı zorlayarak açtı. Sırt çantasını kapının kenarına bıraktı. Etrafı kolaçan etti. Vantilatörü açtı. Mayosunu giyindi. Merdivenleri birer ikişer inerken pencerenin kenarında bir arı vızıldayıp durmakta, iki sinek de lambanın çevresinde... Son basamağa geldiğinde sandalyenin üzerinde Madam Birgit'e ait olduğunu düşündüğü bir iki kıyafet dikkatini çekti. Mutfağa yöneldi. Yanında getirdiği meyveleri, bir sebze konserveğini buzdolabına bıraktı. Pencere kenarında miyavlayan kediye, rüzgârın etkisiyle savrulan perdeye baktı. Kulağına ayak sesleri geldi. Kafasını çevirip baktığında gelenin Madam Birgit olduğunu anladı. Madam Birgit "Kedinin karnı acıkmıştır." diyerek balkonun kapısını açtığı gibi kediyi içeriye aldı. "Gel pisi pisi." Dolaptan çıkarttığı kedi mamasını kedinin önüne sürdü. "Al pisi pisi." Gitmenin arzu, gidememenin keder olduğunu bilen, Birgit'in gözlerinin içine bakarak gülümsedi. Kedinin üzerinden atlayarak kapıyı açtı. Dışarıdaydı. Eli şapkasında. Alnına birikmiş terle yeni kurduğu dostluğa, deniz kıyısına... Şaheser ve Kemal uzaktan ona el sallayarak, "Buradayız. Gel." Yürüdü. Birbirlerine özlemle sarıldılar. Güneş tenlerini yakmaktaydı ki suya, rüya sandıkları derinliğe kulaç attılar...

Akşamdı.

Yaşamaktan duyduğu hazla, düşler kurarak denizden otele, pansiyona ılık suyla duş alarak yeniden sahile... Kıyı boyunu süsleyen kıçları bayraklı tekneler, yanık tenli sonradan olma sarışınlar, selfie çeken kadınlı erkekli gruplar, boş boş gezinen kediler köpekler, zabıta memurları, on beş günlüğüne yeni yaptırdığı yazlığında kalmaya gelen insanlar arasında dolaşırlar. Akşam da iki müzisyeni dinlemeye...

Otelin bahçesinde çocuklar koşuşturuyor, anne ve babalar sandalyelerine oturmuş ses düzeninin kurulmasını bekliyor, bir kadın ve erkek adı Sezen'lerin köpeğini sevinçle ellerinde cep telefonları

beğen butonuna basıyor, arada bir, “Gel Sezar.” Bir de iki müzisyen, “Ses kontrol, bir iki bir...”

gitmek arzuydu, gidememek keder.

Yoldan gelen, Seyyan Hanım'ı düşledi, Şenay'ın Sev Kardeşim adlı şarkısı ile coştı, Erkin Koray'dan bir şarkı ile hüznünlendi, uykunun arzu olup derinlerine bir yere saplandığı bir zamanda, çocukluktan kalma kaygı ile karanlıktan korkarak, börtü böceğin arasından nasıl geçeceğini düşündü. Bunu Şaheser'e nasıl söyleyeceğim, diye düşünürken oyun havaları çalmaya başladı. Kadınlı erkekli çocuklu bir grubun oralarını buralarını sallayarak sahnenin orta yerinde oynadıklarını fark etti. Müzik bitti. Yoldan gelen utana sıkıla, Şaheser'e,

“Beni pansiyona bırakıverir misin.” dedi. Şaheser, “Tamam.” dedi. “Hadi gel.” Otların, ağaçların arasından geçerek, böcekler korosu, kurbağa vıraklamaları, gece kuşlarının seslerini dinleyerek pansiyona vardılar. Anahtar kilitte dönmedi. Şaheser seslendi, “Kimse yok mu?” Anahtar, Şaheser, anahtar ve... Kapı açıldı.

Geceydi.

Elektrik kesintisi nedeniyle vantilatör çalışmadı, pencere de böcek girer kaygısı ile... Yoldan gelen yatağa boylu boyunca kımıldamadan uzandı. Kol altları, sırtı terledi. Kâh rüyaya dalarak, kâh cırcırböceklerinin seslerini dinleyerek sabaha horoz sesiyle uyandı. Parmak uçlarında güne uyanmanın rehaveti, içinde yeni kurduğu arkadaşlığın sevinci... Kalktı, banyoda yüzünü yıkadı, saçlarını topuz yaptı. Sırt çantasını düzenledi.

Dönmek güzeldi.

sonra

1980 yazıydı.

Askerler var idi köşe başlarını tutmuş, “Kimlik göster.” Elllerinde silahları. Memlekette sıkıyönetim ilan edilmiş. Ben de o sıralar yemiyetme bir genç kız. Gelivermişim bir taşra kentinden İstanbul’a. Bir de amcam var. Çapkın mı çapkın. Akşamları kaçta gelirse öyle. Biz de yengemle Allah’ın günü sokakta. İnsanların elinde bir köpek. Nereye götürsen oraya gidiyor köpek. Sıkıyönetim kimin umurunda. Bazen yengem albümü açıp gösteriyor. “Bak bu annem. Bu da babam. Gel şu bulaşıkları yıka. Nohutların kabuklarını...”

Ardından gelsin kremşantili pastalar, börekler, baklavalar, iş görüşmeleri, amcamın aşkları falan... Yengem de bunu takmış kafasına. Fakat işi deliliğe vuruyor. Bir gün, “Hadi Müfit eniştelere gidelim.” dedi. Müfit enişte de Atatürk’ün başkemocısı, sorunca anlattıydı. Neyse koyulduk yola. Ev Erenköy’de bir yerde. Kapının açılmasıyla burnumuzda mis gibi bir koku. Yiyince anladık kesaneli pasta.

Üzerinden ne kadar zaman geçti? Hatırlamıyorum. Bir gün evde acı acı bir telefon. Yengemin telefonu açmasıyla yüzünden düşen bin parça. “Müfit enişte öldü.” dedi.

Kırk yıl geçmiş herkes toprakta.

hayat işte

Hava nemli. Ders anlatırken sırtından ter akıyor. Bir zil çalsa! Om ka-nununu anlatmaya devam ediyor. Belki böyle zaman daha çabuk geçer. Yok, olmayacak. Çocuklar ondan daha sıkıntılı. Gözleri dışarı kayıyor. Ağaçların gölgesinin değdiği yerde yığınla yaprak. Her sabah hizmetliler ellerinde süpürge, yaprakları süpürüyor. Peki, bunlar gübre değil mi? Gübre ama! Saatine bakıyor. Teneffüse bir dakika var. Tebeşire bulanmış ellerini ovuşturuyor. Zil çalıyor. Sınıf birden boşalıyor.

Sıkıntılı. Çayhaneye yöneliyor. Kışının altına bir tabure çekiyor. Gözü masanın üzerinde geziniyor. Masanın üzerinde gazeteler. Şarkı-cılar, mankenler, yüzlerine botoks yaptırmış ünlüler, banka reklamları, arka sayfada da... Elinin tersi ile gazeteleri iteliyor. Biri "Bu yıl da biz şampiyon olduk," diyor. Kimi gülümsüyor, kiminin yüzü gergin, az sonra zil yeniden çalacak.

Sıkıntılı. Daha zile var. Kalkıyor okulun dışına, bakkala... Sigara içenler buradalar. Bir sürü göz, bir sürü kulak, bir sürü el, ayak... "Üm-müşen abla bana bir çay, bir de kaşarlı tost." "Tamam, tamam geldim." Biri de eliyle karnını ovuşturup, "Öğlene ne var?" Ümmüşen, "Taze fa-sulye." diye sesleniyor. Beriki de gülerek "Bir keresinde içinden solucan çıktıydı." diyor. Ümmüşen de "Yok, yalan söyleme, tutup tabağın içine sen koymuşsundur." Gülüşüyorlar. Gündelik haberler, seçimdi, maaşlar-dı filan derken bir tartışma. "Susun!" diyor biri "Zaten başım ağrıyor."

Sıkıntılı. Bir yudum çaydan, bir ısırık da tosttan alıyor. O da ne! Beyaz gömleğinin üzerinde iki damla ketçap... "Oooff!" diye ortalığa bir ses yayılıyor. Çok bilmiş biri, "Şimdi bir şey yapma eve gidince yağ çözücü ile çitiler sonra makineye atarsın." diyor. Her kafadan bir ses çıkıyor.

Zil çalıyor. Ümmüşen aralık pencereden kafasını uzatarak "Bu daha ikinci saat diyor." "Tabii hayat sana güzel." diyor biri. Bir diğeri de, "Sus!"

Acısı çıksın diye suya atılmış patlıcanlar gibiydi hayat.

bir yüzde öbür yüz

NEZİHE

Gözü yollarda dalgın, elindeki çay kaşığı nerdeyse yere düşecekti ki omzuna bir güvercinin pislemesiyle daldığı rüyadan uyandı. Adı Nezihe'ydi koca memeli, koca götlü, iri burunlu, ağzında sayılı dişleri, gülünce çürüğü, dolgusu, sağlamı, hepsi ortaya çıkıyor.

Rüzgârın esmesiyle erkenden beyazlamış saçlarını eliyle düzeltti. Aldırmadı. Şehri evinin terasından uzun uzun seyretti. Saat kulesini, kaldırım kenarına oturmuş portre yapan ressamı, sokak çalgıcılarını, bir bankta oturan genç yaşlı insanları, akordeon çalan genci, bendir çalan bir kızı... Çevresinde olup bitene kendisini öyle kaptırmıştı ki, ayıklamak üzere bir kabın içine koyduğu pirincin taşlarını fark etmedi. Ayıkladığına kanaat getirince, “Tamam, oldu.” dedi. Götünü iskemlenin üzerinde şöyle bir gezdirip, gökyüzünde gösteri yapan güvercinleri izledi. Elinde bir kâse pirinç mutfağa yöneldi. Dolaptan tencereyi çıkardı, az sıvı yağ, yağı kızdırdı sonra tel şehriyeleri coss, pembeleşince de pirinçleri. Tencerenin kapağını kapattı. Buzdolabından iki baş kuru soğan, bir kilo kadar kabak çıkarttı, soğanları “Bak yine ağzıma geliyor.” demesin, diye Hasan rendeledi, kabakların başlarını kesip attı. Ufak ufak doğradı. Rendelediği soğanları tencerede kavurdu, salçayı ekledi, az daha kavurup –sarımsak da olsa iyi olurdu– kabakları ekleyip... Onlar oladururken, üzerinden çıkarttıklarını katlayıp yatağın kenarına, mutfağa yöneldi. Pilav olmuştu, kabak da. Ateşin altını kapattı. Ayakkabılarını ayağına geçirdiği gibi... Merdivenleri birer ikişer yağdan lömbür lömbür olmuş götünü sallaya sallaya... Geçti kırtasiyeciler, oyuncakçılar, bir nalbur, terzi, fotoğrafçı, balıkçılar — Taze, bunlar yeni geldi abla – diye bağırان bir balıkçı, yüncü dükkânı, bir camcı, bir...

Durdu, fırından yeni çıkmış bir simit aldı, yanından bir ambulans geçti, simidinden bir ısırık aldı, önünde bir kız yürümekteydi,

kız, annesine bakarak, erkeklere daracık pantolonu hiç yakıştıramıyorum dedi. Biri köpeğini tasmaından çekeledi, bir kız da elinde kötü kokulu bir parfüm şişesini gözüne sokarcasına... İçinden nah alırım, dedi. Durdu, gözü bankta oturan yaşlı bir kadına ilişti, bir adam kravatını düzeltti, sakallı bir genç bir şarkı mırıldandı. Biri-leri ona bakarak gülüştüler. Anlayamadı. Ayaklarına bakıyorlardı. “Aaa! Jiponum!” Bir şey olmamış gibi eğildi jiponunu çantasına sokuşturdu. Bir bijuteri dükkânına daldı, oradan kitapçıya, raftan Paul Auster ve Celan’ın bir kitabını aldı, dışarıya çıktı, sokakta insanlar sanki üzerine yürüyorlarmış gibi... Bir dilenci henüz jiletlediği koluyla birilerinden yardım umuyor, bir atın çektiği fayton köşe başında bekliyor, hırçın bir çocuğun tekmelediği bir kedi can havliyle karşı kaldırıma koşuyordu ki, ansızın burnu aktı. Çantasından güç bela bir mendil çıkarttı, burnunu sildi, yakınındaki çöp kovasına attı. Başını kaldırdığında duvarda,” “*Cam gibi gençlerdik kırdılar keskinleştik.*” Yazısını gördü.

Yürüdü.

PELİN

Yatakta şöyle bir gerindi. Yastığına sarıldı. Aralık perdeden sızan ışıqla gözlerini kırıştırdı. Saatine baktı. “Az daha var.” diyerek pikesini burnuna kadar çekti. “Adım Pelin olmasa ne olurdu?” Selen, Rojda, Tülin... “Yok, böyle iyi.” dedi. Adını bir zırh gibi giyinerek yatağından kalktı. Odanın içinde dolaştı. Yatağın altına baktı, yok. Üzerine baktı, yok. “Hah! Tamam, buldum işte.” dedi ve ten rengi naylon çorapları komodinin üzerinden alıp giyindi. Bir ayağı kırıldı kırılacak ahşap gardıroba yöneldi. Gardırobun kapısını açtı. Mağaza çalışanlarına giyilmek üzere verilen etek ve bluzu askıdan aldı. Eteğini, gömleğini giyindi. Sutyeninden fırlayacakmış gibi duran göğüslerini eliyle yokladı. Tuvaletin aynasına bakarak omuzlarına dökülen saçlarını tepesine topladı. Dudağına pembe bir ruj sürdü, gözüne siyah bir kalem. Kahvaltı niyetine bir dilim ekmek, bir iki zeytin domates, salatalık... Dışarı çıktı. Az sonra onu çalıştığı mağazaya götürecek servis gelecekti. Sabahın serinliğinde

durakta servisi bekledi. Servis gelmişti. Dört durak sonra bütün gün ayakta kalmaya, raftan kazakları, penyeleri indirip toplamaya... On dakikada mağazadaydı. Kendinden birkaç dakika önce gelen mağaza çalışanları ile selamlaştı, ayaküstü bir iki laf ettiler, sabahın erken saatleri nasılsa kimse gelmez rehabetinde — patron iyi ki yok, yoksa – derken biri... Pelin tam kıcını tabureye koyacakken, müşteriler birer ikişer mağazaya dökülmeye... Onda şans mı, vardı. Tez canlılığından olsa gerek müşteriye ilk o koşturur, cılız parmakları ile raflardaki kıyafetleri — bir de şunu deneyin, şunu da şunu da – diye gösterirdi. O günde öyle... Ayağını mı, sürümüştü ne? Mağazanın içinde bir oraya bir buraya koşturup dururken bir taraftan da, “Sizi gidi pis burjuvalar...” diyordu öfkeyle.

Bu hep böyleydi. Her gün ona buna laf anlat dur. Kimi eliyle dizaltı hizasını gösterir, kimi uzun bir etek bakar, kimi kırmızıdan vazgeçer lila rengi bir cekette karar kılardı. Onlar dağıttıkça o da katlar katlar, dururdu.

Katlamaktan, katlanmaktan yorulmuştu. Her gün, mavi kazak olmadı, yeşilini indir, yok, o da değil, kolları fırırlı olsun, yok bunun falanca bedeni var mı? Ya da bunun defosu var!

Bitmezdi sorular. Yorulurdu. Nefeslenip çay içmeye karar verse fırsat bulamazdı. Bir de eve bir gidişi vardı ki. Yılan gibi sürüne sürüne.

Yoruldu o günde. İndi çıktı, katladı kaldırdı, nefes nefese, yüzü solgun. Vakit akşam olmuştu. Az sonra servis gelirdi. Gözüne ilişen bir iki hırka ve kazağı da katladı, kaldırdı. Toparlandı son müşteri de gidince.

NEZİHE

Gün boyu o sokak senin, bu sokak benim kasaplar, manavlar, yüncü dükkânları önünden geçerek, bir çay bahçesinde mola vererek, başının üzerinde uçan kuşlara bakarak, “Aaa! Kuşlar geçiyor bak!” yürüdü.

Yolunun üzerinde saçları rengârenk iplerle bağlı bir kadın çiçek satıyordu. Çantasından bozuklukları çıkardı, bir demet kır çiçeği satın aldı. Bir duvara yaslandı, çiçekleri kokladı, gözlerini kapadı.

Babası bir zamanlar Chooper marka bir motosiklet almıştı. Bir an babasının beline sıkıca sarılarak motorsikletle dolaştığı günleri hatırladı. Aklına mahalle arkadaşları ile oynadığı oyunlar geldi. Gülümsedi. Çünkü çocukluğu Anadolu kentlerinde geçmişti. Babasının memuriyeti nedeniyle bir ya da iki yıl kaldıkları bu kentlerde evler soba ile ısıtılır, diğer odalar soğuk olduğundan, bu odaların kapıları bahara kadar kapalı tutulurdu. Ev halkı için banyo yapmak azaptı. Banyoya girdiğinde leğenin içine bağdaş kurup oturur, annesi elindeki ibrikten üzerine kaynar suyu boca eder, o da avazı çıktığı kadar bağırırdı. Bu her seferinde böyle olurdu. Tenine döken kaynar su, annesinin kulakları tırmalayan sesi...

Ayaklarına bir kedinin sürtünmesiyle düşlerinden uzaklaştı. Çevresine bakındı. Bir an aklına kıymayı dondurucudan çıkartmadığı geldi. Hızlı adımlarla eve yürüdü. Öyle hızlı yürümüştü ki kendini bir anda evin önünde buldu. Asansöre bindi. Dördüncü katın düğmesine bastı. Çantasından anahtarı çıkarttı. Kapıyı zorlayarak açtı. Dondurucudan kıymayı çıkarttı. Balkona geçti. Dışarı çıkmadan önce astığı çamaşırlar rüzgârın etkisiyle kurumuşlardı. Aceleyle hepsini topladı. Çamaşırları kucakladığı gibi oturma odasındaki koltuğa attı. Ne katlamak istiyordu, ne de katlanmak. Alelacele bir bavul hazırladı. Giyeceklerini ütülemeden bavula yerleştirdi. Kapıya yöneldi.

Merdivenlerden uçarcasına...

PELİN

Hayat nedense yüzüne gülmemişti. Kimi konaklarda keyfine bakarken kimi de... İçinden bildiği bütün küfürleri etti. Allah'ın günü katla katla dur. Bıkmıştı katlamayacaktı artık. Katlanmayacaktı da. Eve gidip ne kadar eşya varsa hepsini toplayıp çöpe atacağım dedi.

Kafası, tencerede harmanlanmış sebzeler gibiydi.

şunlar ve ben

Bir türlü kendimi anlamıyorum. İmkânsız adamlara mı, âşık oluyorum ne? Hayatımda olsunlar ama uzağımda dursunlar. Hem ne güzel dilediğim zaman nokta ağzımı açıp kapatır, Frida kaşlarımı bir aşağı bir yukarı, bir fincan kahve, çekilmişinden, raftan bir kitap, dağınıksa saçlarımı öylece bırakırım. Şimdi de öyle pıt pıt harfleri fındık gibi yuvarlayıverirken oraya buraya, iki masa ötemdeki şu adama... Sonra saatlerce bir cenk düşle, uyanıklık arasında, mandalina kabukları da cızır cızır oh mis gibi sobanın üzerinde. Bana ne kırmızı adamlar, mavi kadınlar, yeşil kalabalıklardan. Yalnızlığımı seviyorum. Gözkapaklarım rögar kapağı gibi ağır ağır kapanırken... Bırakıyorum kapansın.

ADRIANA LORENZO'NUN RÜYASI

Evliyâ Çelebi'nin 1375 yılında I. Murad tarafından fethedildiğini söylediği Niş kentindeyim. Niseva Nehri'ni rehber edininp şehre koşar adım, yürüyorum. Ara sokaklarda geziniyor, bazen kayboluyor, eski yapıları ilgiyle izliyorum. Rüyanın kapıları birer birer açılıyor. Şimdi de Budapeşte'deyim. Budapeşte, masal kent. Bir tarafımda Aziz Stephen Bazilikası, bir tarafımda Szèchenyi Köprüsü... Vörösmarty Meydanı'ndan dilediğim her yere gidebilirim. Of aman daha ne çok yer var görülecek. Tuna nehri kıyısındaki ayakkabılar anıtı, Gellert Tepesi, Aziz Stephen Bazilikası... Bunlar bir güne sığar mı? Daha gulas içilecek, tokany yenilecek, Tokaji ünlü bir şarap markasıymış onun da tadına bak, demişti Agustin ama... Yürüyor yürüyor yürüyor, şehir bitmesin istiyorum, sanki şehir biterse, sanki sokaklar biterse, sanki... Dokuz euroya aldığım biletle ki ucuza aldığımı söylüyorlar Tuna Nehri'nde Attila József'ten bir şiiri dilime dolayıp bir tekne ile dolaşıyorum. Tekne kalabalık, içim kalabalık, çantamdan bir ayna çıkarıp yüzüme tu-

tuyorum. Dudağımın sol üst köşesinde bir leke. Bu uçuk izi yıllar öncesinden. Beni nasıl da üzdüydü kahrolasınca. Aynayı çantama kaldırıyorum. Gözlerim yorgunluktan kapanıyor. Yataktayım. Bir süre sonra uykunun dehlizlerinde.

Çarşaf belime dolanıyor.

Kırk yıl düşünsem bir gün aklıma Bratislava'ya gideceğim gelmezdi. Yaz, hava sıcak bir o kadar da nemli. Girişte beni içinde birçok şapel barındıran St. Martin Katedrali, karşılıyor. Aman ne muhteşem katedral demeye kalmadan Trinity Kilisesi, Hlavné Námestie Meydanı ve Maximilian Çeşmesi. Çeşmeye hayran hayran bakıyor, banka dayanmış Napolyon heykelinin yanında fotoğraf çektiyorum. Biraz daha yürüyünce karşıma tiyatro binası çıkıyor. Bu bina Viyanalı mimarlar Ferdinand Fellner ve Hermann Helmer tarafından yapılmış. Binanın girişinde Mozart, Schubert ve Shakespeare'in büstleri var. Bir de pek çok yerde olduğu gibi Veba sütunu. Yanımda bir de sevgilim olsa ne iyi olurdu, demeye kalmadan... Yol arkadaşım, sen hem adama sıçıtığın boka sifon çek de, hem de artık aramızda heyecan kalmadı, de, diye beni bir güzel haşlıyor.

Yastığıma sımsıkı sarılıyorum.

Uykunun dehlizlerinde, Prag sokaklarında dolaşıyorum. Vltava Nehri'ni Karl Köprüsü'nden hayranlıkla izliyor, Prag sokaklarında kaybolmak üzere adımlarımı sıklaştırıyorum. Eski belediye sarayı, Tyn Kilisesi, Aziz Niklaus Kilisesi, performanslarını sergileyen sanatçılar, astronomik saat, Mozart'ın doğduğu ev, Kafka evleri... Burada da her yerde olduğu gibi Veba sütunu var, sütunun çevresinde dolaşp yürümeye devam ediyorum. Bir ara neredesin, diyor yol arkadaşım. Bir an seni gözden kaybettim. Buradayım, diyorum gülümseyerek. Praglı bir kuş kanat çırparak yakınımından geçiyor.

Gözlerimi aralayıp belime dolanan çarşafı
bir kenara kaldırıyorum.

Her şey hayal ettiğimden daha güzel olabilirdi. Ah! Bir seni seviyorum, demedi ya! O susuverince, içimde bir sıkıntı bir sıkıntı bel bölgesinden neredeyse sırtıma sıçrayan lekeler. Zonaymış sonra öğrendim. Geçti sonra ama... Dünü bir kenara bırakıp kendimi uykunun dehlizlerine bırakıyorum. Şimdi de Český Krumlov'dayım. Český Krumlov'u keşfetmek üzere yola koyuluyorum. Burası bir ortaçağ kasabası. Kasaba Vitava Nehri'nin oluşturduğu menderes üzerine kurulmuş. Minik minik dükkânlar, kasaba meydanında devasa bir çeşme, neşeli insanlar... İçim mutlulukla coşuyor, gözlerimi kapatıp bu kez başka bir şehrin hayalini kurmaya başlıyorum. Derken kendimi Kafka'nın şehrinden çok uzaklarda Viyana'da buluyorum. Şehrin sokaklarında yürürken karşıma meşhur Damel pastanesi çıkıyor. Pastaneden çevreye mis gibi bir koku yayılıyor. Damel sarayın pastacısı. Keşke burada olsa da bana güzel pastalar yapıverse, derken bir de bakmışım şehrin ünlü caddesi Karter'deyim. Oradan Hofburg Sarayı'na geçiyorum. Fransızların talihsiz kraliçesi Maria Antoinette burada doğmuş. Ve belki daha kimler. Bir ara boğazımın susuzluktan kavrulduğunu hissediyor, Viyana'nın meşhur kafelerinden birinde bir şeyler içsem mi, diye düşünüyorum. Bir yerde oturup dinleniyor ardından Hundertwasser evlerine gitmeye karar veriyorum. Kendimi evlerin büyüüne kaptırmışken bir de bakıyorum Yahudi mahallesindeyim. Oradan Liechtenstein şatosuna sonra da Seegrotte mağara gölüne gidiyorum. Göle ulaşmak için 600 metrelik tünelden geçmek gerekmiş. Tünelden geçdim geçmezdim, derken kendimi tünelde buluyorum. Mağara soğuk tir tir titriyor, Zweig, Rilke, Bachmann ve Canetti'nin bu topraklardan ses verdiklerini düşünerek kendimi harflerin büyüü dünyasına bırakıyorum. İçim ısınıyor. Kimse olmasa da olur.

Sağıma dönüp yastığı sol kulağımın üzerine kapatıyorum.

Uykunun dehlizlerinde dolaşırken yolum Belgrad'a düşüyor. Şehrin sokaklarını gezerken türlü yemeklerin damaklara ziyafet sunduğu lokantalar gözüme çarpıyor. Tuna ve Sava nehirlerinin birleştiği noktada kurulmuş şehrin sokaklarını hava kararmadan gezip görmek istiyorum. Hediyeelik eşya satan bir yerde duruyor, satıcıyla pazarlık yaparken bir taraftan da egosu yüksek biriymi, iyi

ki onu hayatımdan çıkardım, diyerek kendi kendime söyleniyorum.
Söylendikçe söyleniyor, çarşafa yeniden dolanı dolanıveriyorum.
Saçlarım yastıkta dağılıyor.

Yatak beni mıknatıs gibi kendine çekiyor. Deliksiz bir uykuya dalıyorum. Rüyamda eski bir sokaktayım. Ansızın karşıma bir kilise çıkıyor. Kilisenin bahçesinde dolaşıyor, Ivan Vazov Ulusal Tiyatrosunu aramak için ara sokaklarda kayboluyorum.

Kût kût. Pat pat.

Hay a..sını s.....min karısı.

Ne oluyor, demeye kalmadan şangırır diye bir ses kulağıma çalınıyor.

Gözlerimi açıyorum. Alt kattaki ergen erkek sesi bağırmaya devam ediyor.

Gördüklerim rüyaymış.

Gözlerimi tavana dikeyor

bir süre öylece kalıyorum.

belki de öyleydi

Yok, mazlumun tekiydi. Öyle miydi? Ne bileyim ben. Tanımıyorum ki. Ola da bilir, olmaya da bilir. Zordu vallahi. Benim için daha zor. Allahın günü giyin kuşan, beğenir mi, beğenmez mi, koştura koştura yanına. Sonra tin tin eve, yatağa, anlamsız gelen hayata... Bazen bana sesleniyor, sesimi duymak istiyor. Sonra zil sesi, antikalar arasında... Hayata çipil çipil gözlerinin ardından bakıyor. Öğretilmişliklerimle yaşamışım ya bunca zaman, olmaz diyorum habire ben de ona. Olur mu, olmaz mı... Olmadı zaten. Risk mi alamadım, güven mi duymadım, huzursuz mu oldum? Neyse üzerinden çok zaman geçti. Çok dediysem iki ay falan. Eli mi ayağımı çektikten sonra ondan, nasıl rahatlamışsam ağzımın içinden bir top ateş yuvarlanıverdi de boşluğa. Öğrendim mi bir şeyler? Eh öğrendim.

Kahve alır mısın?

Yok, arızalar da bırakıyor silindir gibi üzerimizden geçen zaman. Yaşayarak öğreniyoruz her şeyi bu geldimli gittimli dünyada. Ali de öyle öğrendi. Gençten biri. Otuzunda var ya da yok. Tutturmuş daha da zayıf olacağım, diye. Olsun da Calamity Jane gibi zayıfladıkça... İçime güp güp bir şeyler oturuyor da korkuyorum sanki ona bir şey olacak. Korkum yersizmiş. Veganmış meğer bana uzun uzun anlattı. Bir gün baktım dapdaracak bir pantolon ayağında, saçlar da geriye doğru taralı, handiyse diğerlerinden farklı. Almış genel müdür, gencecik adamı karşısına, şu kolundaki dövme de ne? Yanlarından geçiyordum ben de. Ne diyeceğimi bilemedim. Merdivenler nasıl kayıyorsa ayağımın altından. Siena, Barcelona, Floransa, Nilgün, Ada, Roma sanki kafam kazan.

Çay alır mısın?

Yok, ama insan umursamadan da edemiyor. Koskoca adam, nasıl bir ailede yetişmiş, nasıl eğitim almış, diyeceğim de hangi eğitim allasen. Ham bir de. Doğrusu bu ya insanın hamı da çekilmiyor. Kurduğu cümleler çürük vişne tadı bırakıyor dilimde damağımda. Belki zamanla.

Çikolata.

Yok, bunun zamanla mamanla ilgisi yok. Bazı şeyler değişmiyor galiba. İnsan ancak isterse. Yani diyeceksin ki şu benim kötü huyum, bu tarafımı törpülemem gerekli... İnsanın kendisini değiştirmek için çaba harcaması gerek. Bunu kaç kişi yapabilir? Bence herkes yapamaz.

Öyle mi?

Evet.

Bak! Biri vardı uzaklardan gelmiş, şöyle benden dört beş santim uzun, konuşurken göz ucuyla sağ omzuna bakardı. Bir de peltek, harfler ağzından yuvarlana yuvarlana. Devlet dairesinden emekli. Plak koleksiyonu vardı, yığınla kitabı bir de. Eski devrimcilerden desem değil ama insan hakları, hukuk, ekoloji gibi konular açıldığında çayın biri gelir biri gider, sözün ardı arkası kesilmezdi. Bir keresinde egemen ideolojinin biçimlendirdiği erkek dediydim de suratının rengini bir görsen.

Deme!

Hâlâ mı?

Tabii. Ben de onu değiştirdi sandıydım. Ne gençliğinde omuzlarına döktüğü saçlar, ne de John Lennon gibi gitar çalmalar... Olmayınca olmuyor. Hâlâ belli konularda saplantıları var. Diyelim ki konu aşk ya da evlilik o sakın adam gidiyor yerine gergin, yüzü çizikler içinde bir adam geliyor. Gülünce de gözleri Japon, bir çizgi sanki ufukta.

Yulaflı, kayısı, kızık, bademli içecekler mi?

Yok, bazı şeyleri kabul edemiyorum galiba. Değiştireceğim, diye uğraşıyor, olmayınca da... İşte böyle birini tanımışım annemin cenazesinde Artin adında. Hoca efendiyi beklerken o anlatıp duruyordu karısının onu nasıl terk edip gittiğini. Zaman geçiyor, diyordu işaretparmağını saatin akrep ve yelkovanında dolaştırarak. Anlaşılan çok sinirlenmiş. Ben de sinirlendim tabii. İnsanları oldukları gibi kabul etmeli. Ah! Bunu bir de kendime anlatabilsem. Anlatamıyorum. Bak iki aydır kendimle cebelleşmekten.

Değil mi?

Evet.

Bademli, ballı, fındıklı yoğurt?

Teşekkür ederim. Şu emlakçıları dolaşırken de aynı şey. Bir türlü beğenmiyorum. Yok, giriş katı; yok, üst kat. Semti önemli orası olmaz, tapu masrafı ne kadar, kaç metre kare, Amerikan mutfak olabilir, doğu, güney cepheli olsun. Şu kadar param var, şu kadar kredi çekebilirim. Daha neler neler. İnsan bu kadar mı kılı kırk yarar? Yarar tabii. Her şey ortada. Maaş şu kadar. Ama yok, öyle de değil. Ayrıntıcıyım galiba. Oysa sus otur, fazla düşünme. Ama yapamıyorum. Emekli olmadan ev alayım falan. Oysa her şeyi oluruna bıraksam ne güzel olacak.

Evet, haklısın. Bachmann okudun mu?

Hayır. Hadi okuyalım.

Olur.

oblomov gibi

Saba makamında olduğu söylenir.

Bir ayağı kırık sandalye gibi hissetti kendini. Öylece durdu olduğu yerde. Tamir etmeli, dedi bunu da duvardaki yana yatık çerçeveye bakarak. Vazgeçti. Oblomov'du sanki. Her şeyin farkında ama değilmiş gibi. Sabah akşam aynı koltukta, uzanıverdi koltuğa. Sol kolunun üzerine yaslanmaktan omzu ağrıyarak olsun, dedi. Kenneth Lonergan'ın *Margaret* adlı filmini izledi. Sanki filmdeki üç kadından biri oymuş gibi, sanki o, bir manastırın boş koridorlarında koşturuyor, sanki... İçinden bir sürü küfür geçti. Etti. Uykusu gelmişti. Sol kulağının üzerinde bir yastık, içi yün dolu yastığa sarılarak uyudu. Rüyasında manastırın koridorlarında...

Sıçrayarak uyandı.

Rast makamında olduğu söylenir.

Günlerden herhangi bir gündü. Düşündü onca yıldan artakalanları. Eskilere gitti. Atikali İlkokulu'nu düşündü. O tek katlı binayı. Sınıfta kaç kişiydiler? Erkek öğretmenleri vardı, adını hatırlayamadı. Hatırlayabildiği okulda dağıtılan süt tozları, tuhaf kokulu bir peynir... Bir de yakın arkadaşı Emine. Az daha düşününce aklına sıra arkadaşı geldi. Sümüklü, boynunda kocaman bir silgi... Şimdi neredeydi? Hafızasını zorladı. Bulamadı. Düşündükçe aklına Keçeciler Caddesi, Armutlu Sokak'ta yüzeyi mozaik kaplı dört katlı bir apartman dairesinde oturdukları geldi. Bu, Vatan Caddesi ve lunaparkı gören bir binaydı. Bilgisayarı açtı. Atikali İlkokulu'nun sitesini aradı buldu, üye oldu. O yıllara dair bir not düştü sitenin sayfasına. Bilgisayarı kapattı. Bugünlük bu kadar, dedi. Sol kolunun üzerine, koltuğa uzandı. Kendisini Haneke'nin filmlerindeki bir kahraman gibi hissetti. Huzursuz, intiharın eşiğinde,
kalabalık sokaklarda, yalnız...

Suzinak makamında olduğu söylenir.

Bir kendisiydi sanki dünyada. Sanki herkes onu gözlüyor, telefonları dinleniyormuş hissine kapılıyor, gidebileceği bir yer olsa gidecek. Söyleyecekleri boğazına takılıp kaldı. Bilgisayarı açtı. Mail kutusuna baktı. Dünden bir ses, Atikali İlkokulu'ndan adını hatırlayamadığı sıra arkadaşı sümüklü, işte o... Yazıştılar bir süre hanımlı, beyli...

“Ben falanca zamandan sıra arkadaşınız.”

“Aa! Evet, sümüklerin hep akardı, boynunda da kocaman bir silgi.”

“Evet, o.”

“Siz iki kız kardeştiniz. Sakindin sen. O hareketli.”

“Evet, sakindim. Hâlâ öyle.”

“Öğretmenimizin adı neydi?”

“Saffet Oğuz.”

“Şimdi hatırladım.”

“Bir de Oya vardı.”

“Evet, o liseden sonra evlendi.”

“Emine Çakıroğlu?”

“Biliyorum onu. Laz kızı. Kalabalık bir aileydiler. Apartmanları vardı.”

“Hatırladım. İstanbul'dan çok uzaklara gittiğimizde bile hâlâ aklımda...”

“Baban memurdu değil mi?”

“Evet.”

“Üniversiteyi nerde okudun?”

“Ankara'da... Sen?”

“Uzun hikâye. Ailem askeri okulda okuduğumu sanıyordu.”

“Demek öyle. Şimdi ne işle uğraşıyorsun.”

“Çalışmıyorum.”

“Desene Oblomov gibi.”

“Evet, öyle.”

“Ne olacak bu ülkenin hali.”

“Bilmem.”

Bir Kaufman filmine daldı.

Nihavent makamında olduğu söylenir.

Oturdular, dört tarafları kitap. Kafka, Zweig, Bachmann'dan konuştular. Yanlarından bir kedi geçti, garson kız, genç kızlar, delikanlılar, tiramisu pasta yediler, limonlu çay ve... Sartre ve Dostoyevski'nin aşk üzerine söylediklerini anlatmaya başladı adam. Aşkın felsefesini yapmaktansa yaşamalı, dedi kadın. İnsan her aşkta kendini tanır, dedi adam. Aşk trajedidir, dedi kadın. Aklına Tolstoy'un Anna Kareninası geldi adamın. Filmi de var, dedi kadın. Filmin son sahnesini anlatırken kadının gözleri uzaklara daldı. Kadın saatine baktı sen Shibo'dan bir şey almayacak mıydın, dedi adama. Hesabı ödeyip kalktılar. Kahve makineleri, eşofmanlar, indirimde girmiş ürünler arasında dolaştılar. Hava soğuktu, kale içinde dolaşırken şehrin üzerini çoktan sis bulutu kaplamıştı.

Aşk insanı yenileyen bir şey miydi?

Mahur makamında olduğu söylenir.

Göz kapakları, dedi kız yaşlanınca aşağıya düşüyor.

Sabahtı kalktı aynaya baktı. Daha önce fark etmemiştim, dedi kadın.

O sırada balkonda güvercinler ekmek kırıntılarını yiyor, fotoğrafçı Hikmet dükkânını açıyor, çocuklar okula yetişme telaşında, emekliler çoktan kalkmış ikinci kahvelerini yudumluyor, iki sevgili sevişmekten yorgun düşmüş, bir adam köpeğinin boynuna ip bağlamış motosikletin peşi sıra sürüklüyor...

Eskisi gibi değildi. Sol kolunun üzerine yaslanarak koltuğa boylu boyunca uzandı. Her şeyin farkında ama...

Oblomov gibi.

konuşmalar

1.

Çok saçma şeyler yapıyorlar idi efendim.

Her gün gözlerini çıkarıp masaya koyuyorlar, ellerini etajerin üzerine bırakıyor, ayaklarını kapıda, kendilerini sokakta buluyorlar idi efendim. Bunların hiç mi ağaçları, hiç mi kuşları görmeye hevesleri, merakları yoktu? Ben yıllarca bunu düşündüm: değişmeyi kabullenmeyen insanları. Düşündüm de bu sevişmesiz teni o sokak bu sokak gezdirdim...

Neyse bunları geçelim. Şimdi ben mesela efendim yarın anemonlar açmış onları görmeye gideceğim. Gelidonya Feneri'nin oradan Akdeniz'e, oradan da kendime... Aslına bakarsanız siz köşenizde bacaklarınızı uzatmış bilmem hangi televizyon programını izlerken ben bu fikri gerçekleştirmek için çok da çaba sarf etmeyeceğim. Aaa! Demek ki siz daha önce orayı gördünüz. Demek o yüzden... Oysa gelseydiniz... Çünkü ben oraya her gittiğimde yeni bir şey görür, binlerce yıl öncesini düşünürüm. Peki, madem dinlemek istemiyorsunuz daha fazla konuşmaya gerek yok. Siz köşenizde oturun.

Gözlerinizi de etajerin üzerine...

2.

Kendimi size nasıl anlatmalıyım, bilemedim hanımcığım.

Biraz kederli, başı sürekli ağrıyan biriyim. Üstelik dikkatim de dağınık. Fakat bazen cin kesilirim. İşte o zaman nerede ne var görebilir, bir kelimenin peşinde elif olup izini sürebilirim. Yardımsever olduğum doğrudur, ayrıca uzun zamandır işsizim. Yanınızda çalışabilirim. Hem benden iyisini mi bulacaksınız? Bulamazsınız. Çağımız insanı iyice tembelleşti. Ben öyle değilim. Fakat zaman ne gösterir onu da bilemem.

Anlamadım? İşiniz mi var? Tamam, öyle olsun hanımcığım.

Ben gidip biraz kestireyim.

3.

Siz işinize bakın beyefendiciğim.

Benden size yâr olmaz. Yalnızlığı kendime iş edindim. Bir yanımda kahve diğer yanımda kitaplar... Öyle rahatım ki!.. Sanki ruhumu eskittiğim yılları geri almak ister gibiyim. Şeklime şemalime bakıp beni bir şeye benzetmeyin.

Müsaadenizle beyefendiciğim.

Yavrucuğum,

Doğrudur, zaman zaman gözyaşlarımı içime hapsettiğim. Fakat bunu kime, nasıl anlatabilirim?

Yorganı üzerine çekti, uykuya daldı.

rosetta'da*

Rosetta şehrinin arka sokaklarından birinde piramit yapımında çalışan bir işçi baygın bulundu. Saçları kırışmış bu işçinin üzerinde, köylüler için kaba kumaştan üretilmiş bir giysi vardı. Peştamalinin beline de kemer niyetine bir hasır sarılıydı. Yarı açık kalmış ağzından dişlerinin bazılarının dökülmüş olduğu görünüyordu. Tırnaklarının arası kirli ve ellerinin üzeri güneşten çatlaklı. Bacakları bedenine göre daha uzun ve sırtında

kamburu vardı.

Yoldan geçen bir çocuk, okullu olduğu belli elinde kil tablet adama yaklaştı. Gözleri canavar görmüş gibi açıldı. Çünkü daha önce kambur birini görmemişti. Onu hişt hişt, diye uyandırmaya çalıştı. Başaramadı. Bereket yakınından bir köylü geçmekteydi de ondan yardım istedi. Onun da üzerinde kaba kumaştan yapılmış bir giysi vardı. Ayağındaki sandalet de parça parçaydı. Köylü çocuğun yanına geldi. Yarı baygın yatmakta olan işçiye baktı. Elinde su dolu bir testi vardı. Testiden avucuna biraz su alıp işçinin yüzünü yıkadı, başına bir miktar su döktü, işçi gözlerini aralayınca testiye ağzına dayadı. Köylü, "Yüce Tanrı Amon seni korusun." dedi. İşçinin ağzından bilinmeyen sözcükler döküldü. Sudan biraz daha içti. Çocuk, işçinin konuşmaya başladığını görünce mutlu oldu. Bir ara gözleri üç adım ötesinde bulunan güneş saatine takıldı. Okula geç kalmalıyım, dedi. Köylü de kambur işçiye, "Hadi sana yardım edeyim de kalk. Yoksa Nil Nehri kıyısındaki tarlama geç kalacağım." dedi. Köylü işçiye omuzlarından tutarak yattığı yerden kaldırdı. Çocuk ve köylü Rosetta şehrinin sokaklarında gözden kayboldular. İşçi de Tanrı Amon'un kendisini koruyacağını düşünerek şehrin

sokaklarında...

* Eski Mısırlıların kurduğu devlet. (yazarın notu)

pazar

“Akşam oldu böyle oldu. Hadi gel gel. Malın iyisi burada.”

“Bu üzümler gerçek üzüm mü?”

“Bildğin kan üzümü. Bizim köyün üzümü.”

Bağırıyor sonra ötelerde yeniyetme biri elinde megafon kısık sesle.

“Tomatesss, tomatesss.”

“Ne biçim domates bunlar mermi gibi?”

Yok değil, diyor demesine de utanıyor.

Elindeki kaptan maydanozlara su serpelerken,

“Aa maydanozları ıslatmışsınız ama çabuk çürür sonra.”

“İslanmayınca bir kıymeti kalmaz ki yenge.”

Akşamın karanlığı inmekteyken,

“Sanki bas bas bağırmasalar ne olur.”

Diyecek oluyor işten yorgun dönmekte olan.

“Tamam tamam bağırırsınlar.” diyecek olmuşken,

Kulak zarını yırtan bir ses,

“Ödemiş’ten geldi kiraz alın biraz biraz!”

“Ooff çok bağırdın be adam kulaklarımın zarı patlayacak az yavaş.”

“Ne yapalım yenge bu bizim işimiz.”

sana bu oyunu mu verdiler

İnan'a...

Sarı bir şey. Yaşı beş var ya da yok.
Birlikte çıktık Beykoz'a annesi o ve ben.
Parklar, bahçeler, Rum'lardan kalma eski evler,
sokaklar arasında gezinip duruyoruz.
Bana "Sen git." diyor.
"Seni sevmedim."
"Sana olta alacağım."
"İstemem."
"Ne renk?"
"Vazgeçtim almayacağım."
"Olmaz al."
"Ne renk olsun?"
"Mavi."
"Peki."
"Ne zaman alacaksın?"
"İki ay sonra. Altınoluk'a gelirken getireceğim."
"Çabuk gel."
"Tamam."
Bir süre sonra bir pamuk şekercinin önünde duruyoruz.
"Bundan isterim." diye tutturuyor.
Annesinin eli cüzdanda.
Pamuk şekerci, tahta çubuğa doladığı şekeri uzatıyor.
"Sana bu oyunu mu verdiler?" diyor.
"Evet."
Gülümsüyor.

köpek

“Yüzün sapsarı.”

“Odunluğun oradan geçiyordum bir de ne göreyim!

Beş tane köpek. Beni görünce başlamasınlar mı hırlamaya.”

“Sonra.”

“Nasılsa bir şey olmaz, diye yürüdüm geçtim.

Onlar da peşimden.”

“Dursaydın saldırmazlardı.”

“Nereden bileyim. Koşmaya başladım. Köpekler de arkamdan.”

“Deme!”

“Bir tek biri kaldı. Ağzını açmış bacağıma kaptı kapacak.

Neyse ki peşimi bıraktı.”

“Ondan mı her köpek gördüğünde...”

“Evet.”

kuytuda

Eylüllerden bir eylül,

mutfaktan yayılan kokuların evi ele geçirdiği zamanlardan bir zamandı. Alelacele giyindi, ağzına tıktığı son lokmayı midesine indirdi. Uykulu gözlerini kırıştırtarak, ayakkabılarını ayağına geçirdiği gibi soluğu sokakta aldı. Her gün geçtiği yolda dilinde iki Elham bir kulhuvalah Musalla Mezarlığı'nın oradan... Sağında solunda kediler köpekler, kimi kulaksız, kimi kuyruksuz... Camiden hoca efendinin sesi geliyordu. Salâ mıydı, değil miydi derken mezarlıkta birkaç kişi kefenledikleri ölüyü toprağa...

Ah!

Nasıl da hızlı koşuyor. Tutturdu bir tekerleme...

Dan dan dan beşli şamdan. Gördüm seni çık oradan. Şuradan buradan, elma düştü daldan. Dan dan dan. Oyunda sensin kumandan.

   

“Bunlar, dünya denen Şu dıŐkı yığının üzerine düşen
saf güneş ıŐınları.”

Pessoa

Yorganları söküyor, pamukları bir kenara, kılıfları bir kenara fırlatıp atıyordu. Fırlatıp fırlatıp attı, ortalığı toz dumana kattı. Elinin tersi ile alnına birikmiş terleri sildi. Karnı acıkmıŐtı. Mutfağa geçti. Tezgâhın üzerinde d nden kalma bir tatlı duruyordu. Tatlıyı midesine indirdi. Buzdolabını açtı. Gözüne bir k se yoğurt ilişti. Onu da kaŐıĖa gerek duymadan... Ocağın üzerinde bir tencere vardı. Tencerenin kapağını açtı. Yemek beklediği için k flenmiŐti. Dolaptan bir     poŐeti çıkardı. Tezgâhın, ocağın üzerinde ne varsa toparlayıp çöpe attı. Karnına sancı girdi. Tuvaletle koŐturdu. Bağırsaklarında ne varsa... Salona geçti.  evresine bakındı. Bahar temizliği yapmak gerekir, diye düşündü. Evde kullanılmayan ne varsa onları da kapının dışına. Kapının önünde çöplerden bir dağ oluŐtu. Mahallenin kedileri, köpekleri, çöpten dağın çevresinde dönüp dolaŐıp, ölüyü didikler gibi... Banyoya geçti. Duş aldı. Kirlerinden arındığını düşündü. Dinlenmek üzere bedenini yatağa fırlatıp attı.

İnsan dünyanın yüzüne fırlatılmıŐ bir     yığını, dedi.

 aycı

“Sana ne oldu böyle? Vapur gibi ötmeye başladın.”

Hüsrev Aga, koca kazanın üzerindeki iki demliğin kapaklarını açıp kapatıyor. Kazanın  zerindeki demliklerden vapurun kalkışını andıran sesler çıkmaya devam ediyor... Hüsrev Aga, bir taraftan kirli çay bardaklarını yıkıyor, bir taraftan da hocam valla dizlerim ağrıyor. Her gün merdivenleri in  ık.”

O sırada telefon çalıyor.

Telefondaki ses, “İki orta, bir sade bir de az şekerli kahve.”

“Bu Çin işkencesi değil de ne?”

“Haklısın.” diyor sabahın erkenini yol eylemiş olan.

Hüsrev Aga’nın parmakları arasında cam bardaklar gıcır gıcır ediyor. On on beş kadar bardağı tepsiye yerleştiriyor. İki üç kat yukarı aşağı.

“Valla hocanım...”

neler yapardı

Yıllardan beri bodrum katta, lağım borularından akıp gelen seslerle yaşıyor, işten eve getirdiği okunmuş gazetelerde göz gezdiriyor, okuyacak bir şey kalmadığında oturduğu yerden kalkıyor, parmaklarının üzerinde yükselerek minicik bir camdan kimi ağzı burnu eğilmiş ayakkabıları, file, yünlü, havlu çorapları saatlerce izliyor... Devlet dairesinde memurdu.

Parası olsa kimbilir neler yapardı da...

geçenler

1.

Sakin bir ev. Evin kızı Fransızcadan Türkçeye bir metin çeviriyor. Anne kendini öykünün akışına bırakmış, aklında Viyana'nın meşhur pastanesi Damel'den yayılan mis gibi bir koku... İçinden Budapeşte'nin tarih kokan sokaklarında gezinmeyi geçiriyor... Zaman akıp geçiyor...

2.

Geldim ki yol çökmüş, iş makinesi devrilmiş kurtarılmayı bekliyor. Kimseye bir şey olmamış. Kaldırımda insanlar yürüyor. Bir kedi duvarın üzerinden atlıyor, bir köpek de ardından. Uzaktan elleri eldivenli adamlar görünüyor. Demir atlar gibi makineler demir bir atı sanki çukurdan çıkarıyor.

3.

Otobüsteyim. Karşımda madde bağımlısı olduğu anlaşılan bir genç kız oturuyor. Üzerinde kırmızı kadife bir elbise, ayağında hayli yüksek topuklu bir ayakkabı, arada gözleri kapanıyor sonra gözlerini açıyor. Dışarıda yağmur yağıyor. Herkesin gözü bir yerde. Hamile bir kadın oturacak bir yer arıyor. Yerimi kadına veriyorum. Otobüslerin güzergâhı değişmiş. Şoför yolu şaşıyor. Yolcular şoföre yolu tarif ediyor.

4.

Üç adam duvara yaslanmış. Elleri ceplerinde. Yüzlerini bitmekte olan inşaata dönmüş konuşuyorlar. Önlerinden belediye otobüsleri, öğrenciler, otomobiller ve pazar alışverişinden dönen bir kadın

geçiyor. Telaşla eve yürüyorum. Kara, iri bir köpek hastalıklı bir kediyi kovalıyor.

5.

Sabahın erken saatleri. Botlarımın bağlarını alelacele bağlayarak dışarı çıkıyorum. Kapının kapanıp kapanmadığını bir kez daha kontrol ediyor birer ikişer merdivenlerden iniyorum. Dış kapı açılır açılmaz yüzüme soğuk hava çarpıyor. Hızlı adımlarla caddenin karşısına geçiyorum. Az sonra sabah yürüyüşünü yapan bir kadın önümden geçecek, bir adam da köpeğiyle. Durakta iki yıldan beri karşılaştığım bir kadın var, o da bir eliyle rüzgârı savrulan eteğini tutuyor, bir eliyle de cep telefonu ile oynuyor. Gözlerim karşı apartmanları tararken Bay Çiçekçi'nin orada yeni evli olduğu anlaşılan bir çift beliriyor. Karşıdan karşıya geçmeye hazırlanırken önlerine bir çöp arabası çıkıyor. Fotoğrafçı Hikmet amca henüz dükkânı açmamış, dükkânın ışıkları yanıyor.

Sabahın rüzgârı ruhumu üşütüyor.

kedı

Gel pisi pisi, dedim. Dönüp bakmadı. Bir çöp varilinin içinde kaybolup gitti.

mumya gibi

Ayak parmağına yapışan soğan kabuğunu çöpe atıverdi. Bir eliyle de ayak altında duran tabureyi kenara çekti. Tezgâhın başına geçti. Lezzetli olsun diye birkaç günden beri beklettiği dana etini ısıttığı tencereye iç yağı ile birlikte koydu. Eti harlı ateşte yedi sekiz dakika pişirdi. Biraz kavurduktan sonra ufak ufak doğradığı soğanları tencerenin içine boca etti. Dananın kokusunu alsın diye defne yaprağı, pul biber ve kekiği de ekledi. Ortalığı hoş bir koku kapladı. Eski Mısır'da da ceset türlü işlemlerden geçtikten sonra içine kokulu baharatlar, mersinler, mimozalar koyulurdu.

Tuz eti sertleştirir, demişti annesi.

Yemeğe en son tuzu kattı.

heykel

K kentinin, adı önemli bir şahsın adıyla anılan parkındayız. Önemli şahsın heykeli parkın tam ortasında duruyor, sağ elinin işaretparmağı uzakları gösteriyor. Heykelin çevresinde dolaşılıyor, salıncakların bulunduğu tarafa geçiyoruz. Sen salıncaklardan sıkılınca kaydıraklara oradan da kum havuzuna. Çocuklar başka çocuklarla, kadınlar başka kadınlarla konuşuyor. Saate bakıyorum. Aaa! Beş olmuş. Vakit geç oldu eve gidelim, diyorum. Olmaz anlamında omuz silkiyorsun. Olurdu olmazdı, derken peşim sıra yürümeye başlıyorsun. Heykelin yanındayız. O da ne? Dan dan dan... Kiliseden yayılan çan sesi parkta yankılanıyor. Bir heykele bir bana bakıp ağlamaya başlıyorsun. Korkma! Ses heykelden gelmiyor, desem de

anlatamıyorum.

yas evinde

bay vikont

Ferhundanım ölünün arkasından bakar gibi baktı. Rıza Efendi'ye yıllardır baktığı gibi baktı. Eli boynuna gitti. Bir şey söyleyecekmiş gibi yaptı. Gözleri duvara asılı kaldı.

O sırada kapı çaldı. Rıza Bey "Kapıyı açma pepeme geldi." dedi. Rıza Efendi'nin sözü emirdi. Rıza Efendi ayağa kalktı.

Rahat hazır ol, dedi.

Kıt'a dur, dedi.

Sağ eli şapkasında hazır olda

Uygun adım marş.

Duvardaki çerçeveyi

Çerçeveedeki kendini indirdi.

Rap rap rap yürüdü

Beni böyle gömecekler, dedi.

Ferhundanım, "Allahümmeğfir lihayyina ve meyyitina ve şahidina ve gaibina ve sağırina ve zekerina ve ünsana. Allahümme men ahyeytehu minna feahyihi alel İslami ve men teveffeytehu minna fetevefihu alel imani ve..." cenaze duası okudu. Tövbe tövbe, dedi. Rıza Efendi onu dinlemedi her zaman yaptığı gibi köşesine çekildi. Sandalyesine yanlamasına oturdu. Tiki vardı, sağ ayağını sallamaya başladı. Ayağındaki terlik fırlayacakmış gibi oldu, fırlamadı. Ferhundanımın gözleri Rıza Efendi'nin sağ bacağına takıldı. Rıza Efendi sağ bacağına titretmeyi bıraktı. Emekli olduktan sonra bıraktığı bıyığıyla oynamaya başladı. Eline bir makas ve ayna aldı. Bıyığını düzeltti. Burnundaki kılları cımbızla aldı. Ferhundanıma, "Olmuş mu?" dedi. Ferhundanım olmuş, dedi. Çocukları ona "Rıza bıyık" derlerdi. Bazen bıyıkları önde, Rıza arkada sokak sokak dolaşırlardı. Bıyıklarını Ferhundanımın getirdiği çay bardağına daldırdı. "Piyangodan para çıksa!" dedi. Sabahın köründe Ferhundanımın getirdiği günlük gazetede göz gezdirdi. Ayaklarını

sürüyerek odasına gitti. Bir şey arıyor gibiydi salona döndüğünde Ferhundanıma, “Çayımı tazele!” dedi. Ferhundanım içinden bir ölsen de kurtulsam dedi. Gitti, çayı ayaklarını sürükleyerek getirdi. Köpeğin önüne atar gibi AL, dedi. Çay bitince Rıza Efendi, “Kahve!” dedi “Orta şekerli olsun!”. Ferhundanımın getirdiği kahveyi höpürdeterek içti. Rıza Efendi’nin gözleri perdenin ardında, kirpikleri odayı dolaştı. “Komşu Ali omuzlarını düşürerek yürüyor.” dedi. Ali’nin yürüyüşünü taklit etti. Ferhundanım bundan utanç duyarak gülümsedi, adam bari görmese, dedi. Kalk yıkan kötü kokuyorsun, dedi. Rıza Bey “Kime ne?” dedi. Bunun üzerine Ferhundanım her zaman yaptığı gibi “*Sübhanekellahümme ve bi hamdik ve tebarekesmük ve Teala ceddük ve la...*” Kuran’dan bir dua daha okuyarak odayı boydan boya dolaştı. Nasıl olsa dağılacak, diye odayı toplamadı. Kızıla boyalı saçlarını aynanın karşısına geçerek krepe yaptı. Rıza Efendi “Pepeme geldi.” dedi. Kapıyı açma. Ferhundanım ya sütçüyse, dedi. Rıza Bey “Sütçüyse sütçü bana ne!” dedi. Komşuların anasına avradına sövdü. Sus, dedi Ferhundanım işaretparmağını dudağına götürerek. Suusss. Rıza Efendi “Duyarlarsa duysunlar.” dedi. Rıza Efendi gözlerini kapatarak çocukluğunu hayal etti.

Telefon geldi
Kediler köpekler
Celal amca
Sadiye, Mama hala
Fitnat Hanım
Avukat Birsen
İrfan mutfak
Rıza Efendi he he, dedi.
Kuşlar herkes GELDI

Eskiden varsıldı, hayalleri vardı, emekli olduktan sonra tekne de almıştı. Parayı da, tekneyi de, naylon poşet sattığı dükkânı da hiç etti.

Ferhundanım arkadaşlarının çoğunun evi var, paralarını çar çur ettin. Paraları karı kıza yedirmeseydin böyle kira evlerde oturmazdık, dedi. Kavgaya tutuştular. Rıza Efendi, “Sen sus kerkenez

kadın, yine açtın şom ağzını.” dedi. Ferhundanım yaptığı kahveyi Rıza Efendi’nin önüne sürdü.

Kahve, çay, acılı biber, çay, kahve... Bu yıllarca devam etti.

Ona Bay Vikont derlerdi. Çocukluğunda babasından ilgi görmemişti. Çocuklar büyüdüler, Bay Vikont büyümedi.

O çocuklarını ayırarak severdi. Oğullarından birini “Oğlum benim, karakaşlı oğlum.” der severdi. Ferhundanım hasbinallah dediğinde güler geçerdi. Ferhundanım kadir gecelerinde ellerini göğse açıp dua ettiğinde, o dalga geçer gülerdi. Bazen ağlanıp sızlanırdı ki içki içmesinde bir telaş. Bir gün ayağı kayıp banyoda düşüp öldüğünde çocukları oralardan buralardan uçup geliyordu. Arkasında bir sürü borç, kimden aldı kime veriydi. Üzerine atıldığında kürek kürek toprak, kalbinin atışları durmuştu tik tak. Hoca Efendi’nin sesi kurulmuş bir saat gibiydi tik tak tik tak. Önde bir oğul, elinde Rıza Efendi’nin çerçevelemiş fotoğrafı. Rıza Efendi kapalı bir kutuda.

Rahat hazır ol
Kıt’a dur
Sağ el şapkada
Çerçeve oğlun elinde
Uygun adım marş

krepon kâğıtları

KREPON KÂĞITLARIYDI.

Biri gelir bağır bağır bağırır, elinde süpürge sapı kovalardı. “Lucine Lucine!” derdi “Gizlendiğin yerden çık!”. Bunu söyleyenin adı Silva’ydı. Silva, Lucine’in annesi, yarım bir kadındı. Silva bağırdıkça, Lucine kapının tokmağını yukarı kaldırırđı. Lucine kapının tokmağını sımsıkı kavrar, yukarıya daha yukarıya kaldırırđı. Silva hıncını alamaz yerlere yatar, ölü taklidi yapardı. Lucine, Silva’nın yanına gider “Anne anne!” diye ağlardı. Lucine de “Ba ba!” diye bağırırđı. Saçlarının ortasını, kendine yol eylemiş saçlarının ortasını çağırırđı. Ha ha haykırırđı. İçinden ya ya yakarırđı. “Silva Silva ölme!” derdi. Silva da Lucine’in yüreğine odunlar, kömürler atar, inadından gözlerini sımsıkı kapardı. Lucine, Silva’nın kalbine kulağını dayardı. Tik tak tik tak gözleri ışıldardı. Odalar odalardı, koridorlar koridor, salonlar salonlardı. Salonda yeşil koltuklar, yeşil bir halı, duvarda bir iki süs vardı. Duvarın öte yanından gelen seslere Lucine kulak kabartırđı. Balkona çıkar, uzaktan lunaparka bakar, dönme dolap hayalleri kurardı. Balkondan koridora, salona koşardı. Salonun camından dışarıya bakar, başını cama dayar, soluğu camı tutardı. Lucine salon, balkon, oda Lucine, salonlar balkonlar odalardı. Lucine camdan dışarı bakarken, saçlarına kurdeleli bir yalnızlık takılırđı. Okulda bir şarkı öğrenmişti

Arı viz viz viz
Arı viz viz viz
Geldi ilkbahar

bu şarkıyla coşardı. Akşam olurdu, Kevork eve gelirdi. Kevork, Lucine’in babasıydı. Kevork’un eksilmeyen sakalları, ela gözleri vardı. Onun da Silva gibi eksik bir yanı vardı. Çocukluğu huzursuz bir güne emanet bırakılmıştı.

“Ahımın rüzgârı üşütür seni
 Benden başkasına ısınamazsın
 Yorgun şarkılarda anarsın beni
 Öyle kolay değil, unutamazsın”

diye bir şarkı mırıldanır, balkondan gökyüzüne, gökyüzünün çağırıldıklarına bakardı. Silva'nın iri memeleri vardı. İri memeleri az ellenmiş, çürük ve süt kokardı. Kevork bir gün yatağın üzerinde, Silva'nın üzerine abanmıştı. Lucine'in gördüğü, Silva'nın Kevork'un altında çırpındığıydı. Lucine, “ Silva'yı bırak bırak!”

Kevork, Silva'nın memelerine sımsıkı yapışmıştı. Bunu

ŞEREFİM NAMUSUM ÜZERİNE AND İÇERİM, diyen Kevork
 yap mış tı.

Kevork çocukluğunda krepon kâğıdıydı. Buruşuk, acıdan yapılmış bir şeydi. Silva bunu çok sonra anladıydı.

Kevork
 Silva
 Lucine

Kevork
 Lucine
 Silva

Lucine
 Silva
 Kevork

Herkes krepon kâğıdıydı.

Bir gün Armen geldi. Armen içkici biriydi. Armen'in karısı Lena iyi bir kadın, Lena da geldi. Sofralar, mezeler, içkiler, sigaralar. Sigaralar geldi gitti, içkiler, saçlı bebekler, radyo tiyatrosu, luna-park geldi gitti. Armen, “Gel bakayım buraya Lucine” dedi. Lucine gitmek istemedi. “Gel” dedi istemedi. Aa! Lucine, Armen'in kucağında. Elleri Lucine'in bacak arasında. Elleri, kürek gibi uzayan elleri... Kevork içkisini yudumluyor, Kevork, dayanıksız bir kumaş gibi koltuğa yayılmış, içinden çocukluğu, küfürlü bir söz geçiyor. Kevork, Kevork diye biri mi sesleniyor? KEVORK, Kevork. Lucine,

LUCINE e r i y o r. Lucine, Armen'in kucağında eriyor. Armen'in elini, bacaklarının arasından söküp atmak istiyor. İki bacağıının arasında Armen'in elini sıkıştırıyor. Armen'in ağzı içki kokuyor. Armen, fena kokuyor. Lenaaaa LENA soluğunu tutmuş, Lucine'e bakıyor. Lena, "Çocuğu rahat bırak!" diyor. ÇOCUĞU RAHAT BIRAK. Lucine, Kevork'un kucağından yere kumaş gibi akıyor. İçine akıttıklarıyla Silva mutfakta, Silva'nın ağzı ağız, dudakları dudak, gözleri göz, görmüyor. Bazı, Kevork'a "Orospu çocuğu, kahpe!" diye küfrediyor. O da, "Orospu anandır." diyor. Bunu söylerken gözlerinden yaşlar, burnundan sular seller akıyor.

Kevork da bir çalım, bir bakış bir bir bir... Silva ile didişir durur. Kevork bazen işten gelir, kadınları kızları anlatır anlatır. Didişirler... Lucine'in de ruhunda fırtınalar, olmazlar, dünyadan geçmiş, kendinden geçmiş, halden haneye, bacaklarının arasında Kevork'un eli... Birgün biri ile yattığında bacaklarının arasında

sıkıştırdı, canı yanmıştı.

zerre

“OROSPU OLACAĞIM, BEN OROSPU OLACAĞIM!” diye bağırdı. O sırada babacık kafasına kafasına vuruyor, annecik sesini çıkartmıyor. Babacık az daha vurdu, annecik de yeni âdet görmüş geceliğinin arkasında kocaman bir leke. O zaman ped yok. Pamukları bir bezin arasına yerleştirip orasına koyuyor. Atıfet de sorduysa, “Bu nedir?” Annecik cevap vermiyor.

Babacık vuruyor. Atıfet “Harçlık yetmiyor.” diyor. Annecik “Şu sidikli bezleri yıkarsan, al sana şu kadar para.” Atıfet de sidikli... Sidikli Atıfet. Tamam mı tamam. Yoksa orospu olurum. Tamam. Babacık da sinirli. Atıfet’in kafasına kafasına. Kızınca Atıfet, yerlere yatıyor. Üstünü başını yırtıp saçlarını yoluyor. Atıfet, “Baba baba yapma!” demiyor. Atıfet, “Ben orospu olacağım, ben orospu olacağım.” diye ağlayarak odasına... Gecenin pervazlarına, tırnaklarındaki ojeleri kemirerek, kirpiklerindeki rimelleri temizleyerek, gecenin bir vakti küçük tüpte ağdayı ısıtarak, orasına burasına ağda yaparak... Annecik, “Neden orana burana ağda yapıyorsun?” demiyor.

Annecik kendini bir lafın ortasında
 Bir fincanın ortasında
 Lavabonun içinde
 Banyoda
 Kulağına fısıldanmamış sözde
 ANNE ANNECİK
 Annecik, üzerinde
 Yırtık pırtık zaman elbisesi
 CİK CİK cik

Annecik uzun uzun camdan dışarıya baktı. Koynuna giren, koynundan çıkan, başka kadınlara gidip gelen babacığı hatırladı. Babacığın gazete okurkenki halini, tuvalete girişini, saatlerce tuvaletten çıkmayışını, tık tık tıraş fırçasını lavaboya tık tık... Oğlunun büyüyüp

“Ben adam olacağım, adam olunca tıraş olacağım.” diye fısıldayışını... Babacığa ikisi de hayran. Babacık anneciği aldatır, annecik hayran, babacık “Şunu getir!” der, annecik –Allah belanı versin– hayran, sevişirken, başka bir kadının adını anneciğin kulağına fısıldarken, annecik hayran... Annecik; kedilerin, kimseciklerin annesi...

Atıfet uzun uzun camdan dışarıya baktı. “Ben manken, hostes olacağım.” dedi. Bacak boyunu, ince belini anneciğe, annecikle dalga geçer gibi gösterdi, “Saçlarımı hangi renge boyatsam?” dedi, annecik de “Sen benim yaşıma gel de...” Atıfet sağ kaşını kaldırarak gülümsedi. Aklından hiçbir şeycikler, lame pabuçlar, çantalar geçti. Evin yerlerini silmedi. Yatağını düzlemedi. Sutyenini çıkarıp memelerini silkeledi, göğüs uçları penyesinde belirdi. “Bu rezil hayattan, babacığın anneciği aldatmasından, evde korku yaymasından kurtulmalıyım.” DEDİ. O sırada mutfaktan yanık yağ kokusu geliyor, bir taraftan koca bir tencerede –sanırsınız öksüz doyuran cinsinden– mercimek çorbası pişiyor, annecik karanlık ve havasız bir odadan “Cenabet herif!” diye söyleniyor.

SÖYLENİYOR.

Annecik uzun uzun camdan dışarıya baktı. Evleneli beri eşyaları oradan buraya, buradan oraya taşımaktan ağzı burnu çarpılmış. Habire ekmek, çorba, kuru fasulye yiye içe, memeli göbekli, kocacığın hoş tutacağım diye... Allahsız gözü hep dışarıda. Evi temizlese ne temizlemese ne, varsın bok götürsün, içine ettiğimin evi. Yere çorba dökülmüş. Kalsın. Bardak kırılmış. Kalsın. Yerde kitaplar kalsın, vitrinin camı kırılmış, saçlarının boyası gelmiş, kalsın. “Kala kala olduğum yerde kaldım.” dedi. Ansızın canavara dönüştü. Kaç kez geçtiği kendinden, bu kez de bağırarak geçti. Bekledi, hiçbir şeyi bekledi.

Bir yıl bekledi
Üç yıl bekledi
Beş on
On beş yıl bekledi
Biri onu alıp sanki
Cumhuriyet çıkmazı
Sokaktan

Kapılar açıldı kapılar kapandı. Böylece çok zaman geçti. O gün de kapı çaldı. Kapıyı açtı. Gelen yakınlarından biriydi. Kimi konuşmalarında söze efenim, diye başlayan annecik, rabbinin yüzünü görmüş gibi sevindi. Annecik “Ufacıktım ki ben o zaman gelivermişiz Semerkant, Horasan, Hazar’ı arkamızda bırakarak, babamın annemin doğum tarihi kaç bilmiyorum.” diye söze başladı ki o anda hangi zamanda, nerede, kimselerin kimi olduğunu bilmi...

Atıfet uzun uzun camdan dışarıya baktı. Seks düşkünü biri değildi ama neden ona birileri o gözle bakıyor... “Şerefsizler!” dedi. “Yatmayacağım.” dedi. Uzun uzun camdan dışarıya, zengin semtlerine baktı. Anneciğin pörsümüş iri memelerini düşünüp, “Benim memelerim diri kalacak!” dedi. “Okulu da evi de terk edeceğim.” dedi. O sırada aklına Schönbrunn Sarayı’nın bahtsız kraliçesi Sisi geldi. Kraliçe Sisi’nin yerleri süpüren bordo elbisesi, üzeri taşlarla bezeli ayakkabısı, Japonya’dan getirttiği yelpazesi, ensesine toplu saçları geldi. Çarşafı omuzlarına atarak, odanın içinde yürüdü. Ağzındaki sakızı çıkarıp komodinin üzerine koydu aynaya baktı. Aynadaki Atıfet de odaya, içine, içindeki yalnızı uzaklara götürüp bıraktı. Sisi gibi ellerini şaklattı, rengi soluk halının üzerinde, sekerek dolaştı. Yüksek sesle şarkı söyledi. Yarı aralık pencereden sesi sokağa yayıldı. Yoldan geçen birinin “Ayıptır evladım, sus.” dediğini işitti. Sustu. Bir koltuğa yerleşti.

Annecik uzun uzun camdan dışarıya baktı.

O sırada hoca efendi akşam ezanını okuyor, sokak çocukları Fatih’in süvarileri gibi “Allah Allah!” diyerek ellerindeki sopalarla karşı mahallenin çocuklarına saldırıyor, babacık ne hikmetse bu akşam eve erken geliyor.. “Gelmesin gelmesin!” dedi annecik. Şimdi açar şişeyi, yanına da bir iki meze ona buna küfreder.

Ben mahvolmuş bir kadını
Beni yargılayacaklar
Benim saçlarım kırmızı
Benim yollarım ince
İm dat

İmmm daaatt
İMDAT
İLMEĞİ boynuma
Sıkarak

Hadi hadi bakalım şu meşhur hünerinizi gösterin, sihirli değneğini üzerimde gezdirin de, dümeni şuraya kırın da, beni masal katına, malumunuz bu ayakkabı ayağımı sıkmakta, beni adalar vapuruyla, çiçekli bir şapkayla, bir trenin kompartımanında, çingiraklı düdüklü bir oyuncakla ki hiç olmadı bana beyaz keten bir pantolon hiç, dedim miydi?

Atıfet uzun uzun camdan dışarıya baktı.

Karşı apartmanın alt katında berber dükkânı açmış olan Ramazan'ı dükkânın önünde bir iskemlede dinlenirken gördü. Berber Ramazan için "Berberlerin şahı." dedi. Ramazan'ı bıyıklarından sevdi, Ramazan'ı gözlerinden, yana yatık saçlarından, Ramazan'ı ki hayvan gibi bir adamdı, sevdi. O da bordo paltosunun içindeki Atıfet'i, onun mütevazılığını, kılı kırk yarmasını, Madam Fegara'nın diktiği giysilerle ortalıkta dolaşmasını.

Org ve çan sesi
Org ve çan sesi
Kilisenin aralanan kapısı
Elmalı pasta
Tarçınlı pasta
Bakımlı mezarlar
Org
Ve
Çan
Sesi

Uzaktan bir ses ona
"Orospu" diye seslendi.
"Orospuyum!" dedi.

Annecik uzun uzun camdan dışarıya baktı. Sokaktan hii hii ha ha diye gülüp geçenlere baktı. Zırrrr zırrrrr. Kapı ısrarla. Annecik “Patlama be adam, geliyorum!” dedi. Ayağındaki terliğin teki ayağından fırladı. Zırrrrrrr. Babacığın üzerinde eski deri bir ceket, ayağında boyası çıkmış iskarpinler, bir de bıyık... Annecik de tüylü falan işte. Annecik kapıyı hiddetle açıp kapadı. “Kimbilir nereden geliyor.” dedi. “Böyle adamın zalimliğini... Katil suratlı.” dedi.

Annecik hayran değildi.

kıtır kıtır. Adımımızı attığımızda genç bir kız. İlgili, kodlanmış, şeffaf bir genç kız. Sarılıyorz sımsıcak. Böyle şey gibi sanki keten helva dokunsan dağıldı dağılacak. Burası loş bir odaymış da sanki biz ortasında. Mavinin deliliğinde durup durmuşken her şey olduğu yerde, mumlar, kanatlı kanatsız melekler, ufak lastik bir top, bir çaydanlık, fincanlar, bardaklar... Burası evim, atölyem, burası Ayla da başlayan, Ayla'ya uzayan, Ayla'ya hapsedilmiş kahve telvesinde başlayan, telvesinde biten bir oda. "Dostum!" diyor eli omzumda. "Balkon!" diyor eli omzumda. Gözlerimi merakla odada gezdiriyorum. Tuvaller ve boya fırçalarında. Gece deliliği çağırıştırıyor, gecenin delilerini. Hayata ilişmiş bir gemi, trenden fırlayacakmış gibi duran gecenin delilerini. Gece, Ayla da başlıyor. Ayla gecede, Ayla'nın da var gece gibi bekleyenleri. "Geçin." diyor "Şuraya." geçiyoruz. Balkon. Balkondayız. Ortaya bir masa tak. Üzerine örtü. Üç tabak. Mutfakta kavanoz kapaklarına tak tak tak. Masaya iki bardak, peçeteler. Masaya meyveler, masaya peynir, masaya zeytin. Eline aldığı kırık tabureyi dördüncü kattan aşağıya, tak. Bakıyoruz biz iki kâküllü, zamanları fırtınalı iki deli. İçimize dışımıza, içimizdeki virüsü içimizden atmaya. Şerefe. Üç kol geceye, gecenin sonsuzluğuna... Şerefe. Amcaları, teyzeleri, yengeleri, anneanneleri, babaanneleri içimizden uzak yerlere fırlatarak... Anlatıyor ötekini, berikini, apartmanın temelini dalgalar oyarak... O anlattıkça gecenin delileri, gecenin ölümlerini uyandırıyor, içlerindeki deli, sandıktaki eski püskü şeyleri kapının önüne fırlatıp, tavadan yanık yağ kokusu pencereden dışarıya boşalıyor. Dönüş yok. Ölüm kalım savaşı, savaşı yok. Suyun ve karanın birleştiği yerde hayat yeniden başlıyor. Bir cenazeyi selamlarken ki saygıyla, aidiyet duygusuyla, oturmuş yirmi dört yıldır kiralık bir evde, anlatıyor anlatıyor anlatmaklığıyla. Hızlı hızlı, bir tren katarı geçerkenki telaşla... Orada burada kartvizitler, lambalar renkli renkli, boyalar, fırçalar, kâğıtlar, çekiçler, çiviler, kirli sarı bir perde, kalemler... Üstte bir şizofren, altta bir deli, onun altında "Saygı duy bak effendi" diyen biri... Rahatız burada, bu apartmanda "Dostum." diyor eli omzumda. Kirayı şu kadardan şu kadara kavgayla. Ha ha ha ha. Anlatıyor sözcükleri savura savura. Kalkıyor, kalkıyoruz. Odaya. "Bunlar resimlerim." Peki ya bunlar? "Bunlar da". Görelim. Halıyı kaldırıyor. "İşte bunlar da." Bakalım. "Bunlar da." Bitmiyor. "Burası da yatak odam." Gard-

rop. Kapakları yok. Çerçevesiz resimler. “Bunlar bunlar bunlar...” Resimler resimler resimler... Uzakta kürdilihicazkâr makamında bir müzik tınısıyla kulağımızda, dalgalar kıyıya vuruyor, nicedir açılmamış bir pencereden biri dışarıya, içindeki sokağa, uzaklara... Kapalı kapının ardında ne var? Arka odada da. Gözlerim yorgun bir Sülün’ün gözleri gibi aşağıya aşağıya... Mutfağın, balkonun kapıları kapanıyor. Merdivenden aşağıya, Ayla’nın olan, Ayla’dan sarkan, boşluğa sokağa. Gecenin kesitlerini, soğuğu, ayaklarıma takılan taşları, çalı çırpı ve içime sığdıramadığım cabbar kadını dışarıya. Bir titreme gibi, bir geçmek bir kalmak arası, gece Ayla’ya uzuyor, Ayla geceye. Tepeden tırnağa beyazlar giyinmiş, uzatmış gibi bedenini ve kıvrıcık saçlarının hepiciğini içime... İçimi şenlik pazarına çeviriverdiydi.

sır elbisesi

Didem'e

Hırçın, dertleriyle boğuşan iki divane miydik ki biz o zamanlar? Bir ev yığılıvermiş de üzerimize, çevremizde sık iğne ile işlenmiş yastıklar, dantelalar, kordelalar, yemek tarifleri, kokulu sabunlar bak camdan dışarıya bak oraya. Eskiden bu böyleydi, şu şöyleydi, bir yüz gelip oturmuş da yüzümüze temizle onu başka bir yüzle, bir yüzü başka bir yüzle. Niyet ettiğimden bir şey çıksın istiyorum, kaçarak çokluğun vehametinden, yüzümü yüzüme geriyorum bir yüz daha. Onun yüzü camda. Topuzlu olmakla ki yıllar sonra sanki ilk karşılaşma. Birlikte ip çevirmişliğimiz var, sırlar paylaşmışlığımız, alıp verdiğimiz iplikler, dergiler, kazaklar, dertler, bir rüyayı zamana taşımakla alıp verdiğimiz soluklar.

Yüzümüz camda. Görebildin mi? Hayır. İşaretler var. Hani? İşte orada. Gördün mü? Gördüm. Gömleklere işli şifreler. Sekiz bin çözgü ipiyle dokunmuş. Celi, sülüs, kûfi yazıyla işlenmişler bak. Baktım. Şehzade Cem'in üzerinde Rodos'ta esir alındığında da varmış. Hastalıktan, yenilgiden korusun diye. Diye diye düşündüm bana da nasip olsun, şifalı bir el benim de omzuma.

Yüzümüz camda. Sağ tarafta ucu işlemeli bir kaftan ve İsviçre'den getirilmiş bir saat, saatte zamanın derinliği, parıltılı çakılar, hançerler, yemek kapları Kütahya işi. Şu peygamberin ayak izi, bu Kuran'ı Kerim bu da... İlahi söyleyen gençten bir adam kendinden geçmiş, gözleri kapalı dua okuyor mırıltılar mı rıl tı lar.

Yüzümüz camda. Camın öte yüzünde unutulmuş yüzler. Yüzümü çıkarıp bir kenara koyuyorum. Öteki yüzleri de. Çıplağız. Yüzümün yanındaki yüz de. Karnımın içindeki sancı, yanımdakinin karnına oradan çevreye yayılıyor. Gözlerimizi açıp kapatıyoruz. Ağrı kesiliyor. Gözlerimizi açıp kapatıyoruz, ağrı pamuk şeker olup bulutların arasına karışıyor. Bak, diyor bana yanımdaki. Bu matara, ibrik, tatlı takımları, fincan zarfları, buhurdan, mum makası...

Şunlar da zümrüt, inci, firuze, necef gibi değerli taşlar. Hayalimde mühür kesesi, elimde şamdan yürüyorum. Üzerimde sır elbisesi, sessizce bir dehlizden bir avluya, kendime, ona, sana, beni ben yapan zamana...

Yüzümüz camda. Eski bir handa konaklayıp, Balkapanı Hanı'ymış, oradan Kurşunlu Han'a, medresenin bahçesinde çay içerek hırçınız ya o zaman, aklımız koşuyor oraya buraya, biri "Gülizar Hanım, İbrahim Bey, Zahide Hanım!" diye sesleniyor. "İbrahiiiiim Beeyyy." Duyan yok. Çıplak ayaklarıyla koşan çocuklar geçiyor sokaktan, süpürgeci bağılıyor, dilenci, radyo tamircisi, bir kör elinde değneği... "Kenara çekilir misiniz?" diyor biri, hayalmiş açıyoruz gözlerimizi. Sekiz bin çözgü ipiyle dokunmuş sır elbisesine işlenmiş ayet ve dualar uçuşuyor çevremizde. "Kenara çekil." diyor yanımdaki. "Biraz daha." Tamam mı? "Biraz daha."

Yüzümüz camda. Camın arka yüzünden kapılar geçiyor. Ki-reççibaşı, Uğrak Kapı, İçahır Kapısı, Yahya Kapı, Top Kapı, Demir Kapı... Kapının biri açılıyor, biri kapanıyor. Bir kapının önünden kaftanları ile şehzadeler, sultanlar, kadın efendiler, cariyeler... Kime nerede ne olacağını bilmeden, sorgusuz sualsiz dilsiz cellatların yağlı kementleriyle ya da bir yüklükte...

Yüzümüz camda. Onun saçları topuz, benimkiler kısa. Başının üzerinde hâle varmış da ben göremiyormuşum, ışığı da. Üzerine sır elbisesi giymiş bir melek de oradan oraya. Nasıl diyorum bana da anlat. Hadım Hasan Paşa Medresesi'ne giderken diyor ki "Benim meleklerim var. Onlar beni kötülüklerden korurlar." Bunları söylerken elinde bir çubuk tuttürüyor, sigarayı bırakacakmış, elma kokusu hâlâ burnumda. "Sabahları toprağa çıplak ayakla bas iki dakika..." Tamam, diyorum sabah çıplak ayakla... Toprağa kök salacağım ve içimdeki sevgi dışarıya, toprağa oradan bana... Sabah olduğunda arka odada ayaklarım çıplak, ellerim iki yanda. Huşuyla toprağa, yere göğe kök salarak, sanki toprak yarılmış da beni içindeki sonsuza. Sabahın ve kahvenin verdiği tat damağımda.

Yüzümüz camda. Burgazada'dayız da Sait Faik "Hişt hişt." diyor bakıyoruz arkamıza. Yok. Martılar. Beyaz badanalı bir ev. Kapı önünde bir martı. Martılar. Merdiven. Merdivenler. Kapıdaki bekçi martıya "Kışt." diyor "Kışt kışt." Martı kapı önünde. Martının

bakışları keskin. Martı evcil. Her yer martı. Martı, karga sesleriyle evden içeriye... Ahşap merdivenleri çıkıyoruz. Her odada başka bir yüz, her odada başka bir ağız, başka bir kulak, başka bir burun. Yüzü yüzüme teğet geçen, yüzü yüzümle buluşan, yüzünü yüzümle ısıttığım “Bak bu Sait Faik’in yatağı, ayakkabıları, fincanlar, çatal, kaşık, kalemleri, deri bir koltuk çatıda...” diyor. Merdivenleri inip çıkıyorum. Pencereden dışarıya baktığımda onun nefeslendiği bahçe, bahçede erikler, kayısılar, şeftaliler...

Yüzümüz camda. Atlı bir araba geçiyor önümüzden. Eski zaman hayaletiymiş de atların yeleleri savrularak önümüzden. Sürücünün kırbacı atın sırtında şaklaya şaklaya. Atlara yazık, diyoruz. Lanetler okuya okuya. Ansızın bir satıcı. Bunlar şey babaannemin anasonlu kurabiyelerinden. Hani şu bayatlamasın diye kavanozların ağzını sımsıkı kapatıp... Sabah kahvaltı, ikinci çay. Çay bergamotlu. Çayın yanına da kurabiyelerden. Elimi uzatıp alıyorum, bir tane, bir tane daha. Bunu da yanıma yol uzun...

Yüzümüz camda. Üzerimizde sır elbisesi varmış da, eski bir ada vapurunun kış tarafında oturmuşuz da gelen geçen martıya elimizde simitler benim simidimden bak üç defa aldı, yok benimkinden daha fazla, bak kadın kitabını okuyor, ne çok severim, diyerekten ada vapurundan Kadıköy’e... Zamanı eğip bükerek yollara.

Yüzümüz camda. Bak şunlar şehzadenin sünnetinden artakalanlar, şu ucu işlemeli bir yemeni, mendiller, su kapları, mermer merdivenler, sultanın ayak izleri arasına karışmış bir ekmek kırıntısı... Şuradan şu hediye gelmişti, bunu hazineye bunu bana, şunu işlemeliyim bunu da şu cariyenin boynuna... Ellerimiz camda. “Acının bin türlü var yaşayan bilir.” diyor yanımdaki. Yüzlerimizi değiştiriyoruz, her seferinde başka bir yüz, başka bir ben, başka... Ağızımızda kurabiyenin tadı dağılırken, Eminönü Meydanı’na, Galata Köprüsü’nde balık ekmek yemeye. Kentin büyüüne, camiden seslenen Hoca Efendi’nin sesi karışıyor, martılar sonra.

Yüzümüz camda. Camın arka yüzünde birbirine karışmış yüzler var. Biz de birbirimize karışıyoruz. “Kapalı çarşı kapalı kutu.” diyor yanımdaki. Ellerin, ayakların birbirine karıştığı, ter ve nefeslerin birbiriyle buluştuğu, satıcıların, baharatların, ucuz malların, satıcıların yorgun sesleri arasında yürüyoruz. “Bunun fiyatı ne kadar? Şu kadar olur mu?” Yokuşlar, inişler çıkışlar. Burası dik bir yokuş.

Olsun. Yorulacaksın, olsun. Tamam, o zaman. Burada göğü tutuşturan bir şey var. Yüzümüze yayılan yüzümüz olmayan.

Yüzümüz camda. Buhurdandan yayılan koku genzimi yakıyor. Martılar camda. Yüzümü yüzüne gerdiğim, yüzünden yüz bulduğum “Terasa çıkalım.” diyor, terasa. Terasa çıkıyoruz. Ellerimiz ayaklarımız birbirine karışmış, ellerimizde fincanlar, merdivenler, ayağıma dolaşan bir kedi, martılar, akşam ezanına karışan şehrin çılgılığı... Konuşuyoruz.

Ağızlarımız birbirine karışarak.

Annecek uzun uzun camdan dışarıya baktı. Evleneli beri eşyaları oradan buraya, buradan oraya taşımaktan ağzı burnu çarpılmış. Habire ekmek, çorba, kuru fasulye yiye içe, memeli göbekli, kocacığı boş tutacağım diye... Allahsız gözü hep dışarıda. Evi temizlese ne temizlemese ne, varsın bok götürsün, içine ettiğimin evi. Yere çorba dökülmüş. Kalsın. Bardak kırılmış. Kalsın. Yerde kitaplar kalsın, vitrinin camı kırılmış, saçlarının boyası gelmiş, kalsın. "Kala kala olduğum yerde kaldım." dedi. Ansızın canavara dönüştü. Kaç kez geçtiği kendinden, bu kez de bağırarak geçti. Bekledi, hiçbir şeyi bekledi.

2005 Necatigil Şiir Ödülü sahibi Betül Tarıman,
şiiirlerinden sonra bu kez öyküleri ile karşımızda.

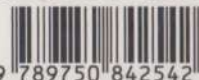
Rıza Bıyık'ta, kendine ve dünyaya göçebe olduğunu fısıldayan, eşyanın eski yüzünü, ansızın bastıran yağmuru, insanların telaşlı hallerini, kara bıyıklarıyla bilinen bir babanın varlığını hayatın bir yerine mühürleyip bırakan anlatıcının öykülerine kulak veriyoruz.

Gündelik hayatın ayrıntılarında canlanan bir duygunun peşi sıra, insana özgü bir kırsırdöngüyü kırmak isteğiyle *konusan* kısa öyküler.

Kapak fotoğrafı: Murat Ergin

ISBN 978-975-08-4254-2

9 TL

9 789750 842542